

Nr. 16 / 27.01.2025

***RAPORTUL DE ACTIVITATE AL INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE ȘI
ISTORIA ARTEI ÎN ANUL 2024¹***

1. LUCRĂRI DIN PLAN REALIZATE:

În anul 2024 aveau termen de finalizare următoarele lucrări de plan:

Programul I - Contribuții la arheologia și istoria veche a Transilvaniei în context european.

Abordări interdisciplinare.

- Vitalie Bârcă, *Locuirea dacică din preajma frontierei sud-vestice a Daciei romane. Așezarea de la Arad-Tisa Nouă (situl B_06)* (planificare: 2020-2023; program I, proiect nr. 2). Prelungit la cerere până la finalul anului 2024.
- Cristian Găzdac, *Tezaurile monetare între evenimente istorice majore, tragedii individuale și viață cotidiană în Europa romană de la Augustus la Dioclețian (27 a.Chr.-305 p.Chr.)* (planificare 2019-2024; program I, proiect nr. 5).
- Florin Gogîltan, *Arheologia peșterilor din endocarstul Munții Pădurea Craiului. Studiu de caz Peștera Ciur-Izbuc (com. Roșia, jud. Bihor) și Peștera Izbucl Topliței de Vida (sat. Luncasprie, com. Dobrești, jud. Bihor)* (planificare: 2023-2024, program I, proiect nr. 1).
- Andreea Drăgan, *Ceramica pictată de a doua epocă a fierului din România în context european. Implicații culturale, sociale și economice* (planificare: 2021-2024, program I, proiect nr. 3).
- Călin Cosma, *Rolul cultural și simbolic al cerceilor în societatea transilvăneană din secolele VII-VIII* (planificare: 2023-2024, program I, proiect nr. 6).

¹ Raportul de activitate este redactat pe baza Rapoartelor individuale ale membrilor Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca și cuprinde activitatea desfășurată din luna noiembrie 2023 până în luna decembrie 2024. Responsabilitatea pentru corectitudinea informațiilor cuprinse în raport aparține fiecărui cercetător.

Programul III - Contribuții la istoria artei medievale și premoderne din Transilvania

- Elena-Dana Prioteasa, *Studiu comparativ al iconografiei picturii bisericești din Transilvania și Țara Românească, secolul al XVIII-lea* (planificare: 2023-2024, program III, proiect nr. 3).

În anul 2024 s-au derulat următoarele proiecte și contracte aferente Programului II de cercetare:

Programul II – Cercetări arheologice de teren

A) Săpături arheologice sistematice

1. Proiectul: *Complexul arheologic Porolissum, jud. Sălaj*, responsabil șantier C. H. Opreanu (IAIA Cluj-Napoca), responsabil sector V.-A. Lăzărescu (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: S. Cociș (IAIA Cluj-Napoca), Horea Pop (MJIAZ), colaborare cu Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău. Campania planificată în acest an s-a desfășurat în regim de finanțare proprie a Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca, obținută din sponsorizări (15.000 RON).

2. Proiectul: *Șantierul arheologic Castrul roman Înălțeni, jud. Harghita*. Responsabil de șantier Z. Visy, colectiv: S.Cociș, Sz. P. Pánczél, K. Sidó. Colaboratori: Universitatea Pecs și Muzeul Cristurul Secuiesc. Finanțare: Ministerul Culturii (25.000 RON).

3. Proiectul: *Șantierul arheologic Așezarea dacică de la Ocnita-Buridava - „Dealul Cosota”, jud. Vâlcea*. Responsabil de șantier C. A. Bărbulescu, colectiv: S.Cociș, O. Udrescu, L. Mecu, A. Nălbitoru, C. Tulugea, I. Tuțulescu. Colaboratori: Universitatea Pitești, IAIA Cluj-Napoca, Muzeul județean Râmnicu – Vâlcea. Finanțare: Universitatea Pitești (20.000 RON).

4. Proiectul: *Șantierul arheologic Castrul roman Sutor, jud. Sălaj*. Responsabil de șantier S. Cociș, colectiv: V.-A. Lăzărescu, M. Bărbulescu, C. H. Oprean, S.-T. Socaciu, K. Vago, Sz. Ferencz, D. Deac, C. Iov. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău. Finanțare: Ministerul Culturii (20.000 RON) și IAIA Cluj-Napoca (1.250 RON).

5. Proiectul: *Șantierul arheologic Noșlac, jud. Alba*. Responsabil de șantier Călin Cosma, colectiv: -. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Nemzeti Múzeum Budapest, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București. Finanțare: Nemzeti Múzeum Budapest.

6. Proiectul: *Șantierul arheologic Odverem, jud. Alba*. Responsabil de șantier Călin Cosma, colectiv: -. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Nemzeti Múzeum Budapest, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București. Finanțare: Nemzeti Múzeum Budapest.

7. Proiectul: *Şantierul arheologic Oarda*, mun. Alba Iulia, jud. Alba. Responsabil de şantier M. Egri, colectiv: A. Rustoiu, A. Drăgan, M. Musteaţă (IAIA Cluj-Napoca), A. C. Căsălean. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia şi University of British Columbia. Finanţare: Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia şi University of British Columbia (80.000 RON).

8. Proiectul: *Şantierul arheologic Sâncrai*, comuna Aiud, jud. Alba. Responsabil de şantier A. Rustoiu, colectiv: M. Egri, A. Drăgan, M. Musteaţă (IAIA Cluj-Napoca), G. T. Rustoiu, G.-D. Balteş, O. M. Oargă (MNUAI), E. B. Ciută (Universitatea 1 Decembrie Alba Iulia), A. C. Căsălean. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia. Finanţare: Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia (35.000 RON).

9. Proiectul: *Şantierul arheologic Ardeu*, comuna Balşa, jud. Hunedoara. Responsabil de şantier I. V. Ferencz, colectiv: M. C. Căstăian (Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane Deva), D. Micle (Universitate de Vest Timişoara), D. Spânu (Institutul de Arheologie Bucureşti), A. Drăgan, D.-N. Pall-Both (Institutul de Arheologie şi Istoria Artei Cluj-Napoca), I. Socol, responsabil de sector. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane Deva, Universitate de Vest Timişoara, Institutul de Arheologie Bucureşti.

10. Proiectul: *Şantierul arheologic Cugir*, jud. Alba. Responsabil de şantier A. Drăgan, colectiv: M. Egri, A. Rustoiu, M. Musteaţă (IAIA Cluj-Napoca), G. T. Rustoiu, G.-D. Balteş, C. L. Fântâneau (Muzeul Naţional al Unirii), E. B. Ciută (Universitatea 1 Decembrie Alba Iulia), R. Grindean (UBB Cluj-Napoca), G. El Susi, A. C. Căsălean, C. Purdea, D. Dobrean. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia. Finanţare: Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia (54.000 RON).

11. Proiectul: *Şantierul arheologic Săsciori*, jud. Alba. Responsabil de şantier A. Rustoiu, colectiv: M. Egri, A. Drăgan, M. Musteaţă (IAIA Cluj-Napoca), G. T. Rustoiu, G.-D. Balteş, C. L. Fântâneau (Muzeul Naţional al Unirii), E. B. Ciută (Universitatea 1 Decembrie Alba Iulia), R. Grindean (UBB Cluj-Napoca), G. El Susi, A. C. Căsălean, C. Purdea, D. Dobrean. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia. Finanţare: Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia (54.000 RON).

12. Proiectul: *Şantierul arheologic Căpâlna-Dealul Cetăţii*, jud. Alba. Responsabil de şantier A. Rustoiu, colectiv: M. Egri, A. Drăgan, M. Musteaţă (IAIA Cluj-Napoca), G. T. Rustoiu, G.-D. Balteş, C. L. Fântâneau (Muzeul Naţional al Unirii), E. B. Ciută (Universitatea 1 Decembrie Alba Iulia), R. Grindean (UBB Cluj-Napoca), G. El Susi, A. C. Căsălean, C. Purdea, D. Dobrean. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia. Finanţare: Muzeul Naţional al Unirii Alba Iulia (54.000 RON).

13. Proiectul: *Şantierul arheologic Sântion – Dealul Mânăstirii*, jud. Bihor. Responsabil de şantier F. Gogîltan, colectiv: Gruia Fazecaş, Zoltan Katócz, dr. Andrea Demjén, dr. Florin Sfrengu. Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Muzeul Țării Crişurilor Oradea, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei Cluj Napoca, Universitatea din Oradea. Finanțare: Muzeul Țării Crişurilor Oradea (60.000 RON).

14. Proiectul: *Şantierul arheologic Jucu de Sus–TETAROM III ('Jucu Project')*, jud. Cluj. Responsabil de şantier I. Stanciu, colectiv: Kori-Lea Filipek (Universitatea din Durham), Katie Tucker (Universitatea Winchester). Colaboratori: IAIA Cluj-Napoca, Universitatea din Durham, 'Transylvania Bioarchaeology'. Finanțare: 'Transylvania Bioarchaeology'.

B) Săpături arheologice preventive și supravegheri arheologice

1. Alba Iulia str. D. Cantemir nr. 2A, jud. Alba, responsabil şantier: V. Bârcă (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: S. Cociş, V.-A. Lăzărescu (IAIA Cluj-Napoca), S. Socaciu (UBB Cluj-Napoca), supraveghere arheologică, contract nr. 4214/29.11.2023, act adițional nr. 250/01.02.2024, valoare contract: 54.000 RON.

2. Cluj-Napoca, str. Al. Macedonski, nr. 11-13, jud. Cluj, responsabil şantier: V. Bârcă (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: S. Cociş (IAIA Cluj-Napoca), supraveghere arheologică, contract nr. 794/28.02.2023, valoare contract: 1.000 RON.

3. Horia, jud. Arad, responsabil şantier: V. Bârcă (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: -, cercetare arheologică preventivă, contract nr. 1702/23.05.2024, valoare contract: 21.000 RON

4. Bonț, com. Fizeşu Gherlei, jud. Cluj, responsabil de şantier: V. Bârcă (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: V.-A. Lăzărescu, S.-T. Socaciu (IAIA Cluj-Napoca), cercetare arheologică preventivă contract nr. 3591/15.10.2024, valoare contract: 20.000 RON.

5. Aiton CF 53029, jud. Cluj, responsabil şantier: V. Bârcă (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: S.-T. Socaciu (IAIA Cluj-Napoca), supraveghere arheologică, contract nr. 3642/21.10.2024, valoare contract: 1.500 RON.

6. Aiton CF 53031, jud. Cluj, responsabil şantier: V. Bârcă (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: S.-T. Socaciu (IAIA Cluj-Napoca), supraveghere arheologică, contract nr. 3643/21.10.2024, valoare contract: 1.500 RON.

7. Aiton CF 53032, jud. Cluj, responsabil şantier: V. Bârcă (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: S.-T. Socaciu (IAIA Cluj-Napoca), supraveghere arheologică, contract nr. 3641/21.10.2024, valoare contract: 1.500 RON.

8. Feiurdeni CF 82485, nr. 108, com. Chinteni, jud. Cluj, responsabil șantier: V. Bârcă (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: V.-A. Lăzărescu, S.-T. Socaciu (IAIA Cluj-Napoca), supraveghere arheologică, contract nr. 3884/06.11.2024, valoare contract: 6.000 RON.

9. Sic, jud. Cluj, responsabil șantier: C. Cosma (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: -, supraveghere arheologică, contract nr. ???, valoare contract: 2.500 RON.

10. Săndulești, jud. Cluj, responsabil șantier: F. Gogîltan (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: S. Cociș, V.-A. Lăzărescu, S. Socaciu (IAIA Cluj-Napoca), cercetare arheologică preventivă, contract nr. 2108/25.06.2024, valoare contract: 119.187 RON.

2. LUCRĂRI DIN PLAN NOI SAU AFLATE ÎN LUCRU ȘI CARE CONTINUĂ:

A) Programul I - Contribuții la arheologia și istoria veche a Transilvaniei în context european. Abordări interdisciplinare.

PROIECTUL NR. 1 (Temele 1 și 3): *Arheologia peșterilor din endocarstul Munții Pădurea Craiului. Studiu de caz Peștera Ciur-Izbuc (com. Roșia, jud. Bihor) și Peștera Izbuțul Topliței de Vida (sat. Luncașprie, com. Dobrești, jud. Bihor).* COORDONATOR: cercetător principal, dr. habil. Florin Gogîltan. Perioada: 2023-2024. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Florin Gogîltan), Suma aferentă proiectului: 170.753 RON.

Au fost atinse toate obiectivele proiectului și cercetarea a fost finalizată cu succes. Pe parcursul anului 2024 au fost finalizate cercetările documentare în *Peștera Ciur-Izbuc*, situată în arealul Bazinului Crișului Negru, peștera se desfășoară pe versantul stâng al Sohodolului, pe dealul Dermii. Peștera cuprinde o intrare principală și o desfășurare de aproximativ 1,2 km cercetați și accesibili. Din perspectiva tipului de rocă întâlnită, Ciur-Izbuc cuprinde în componența sa calcaroase cretacee. Cât despre procesul de formare, cursurile subterane de apă au săpat în calcare, formându-se astfel o serie de galerii conectate la cursul principal. Principalele descoperiri sunt reprezentate de urmele de pași ale unei posibile familii din paleolitic (punctul „Sala Pașilor”), împreună cu urme de *ursus spelaeus* imprimate în bulgări de lut și resturi osteologice aparținând aceleiași specii. Rapoartele de analiză cu C14 au fost realizate în primă fază de către soții Rișcuția pe oasele de urs și au asociat, în paralel, vârsta acestora cu prezența urmelor de pași. Astfel, primele rezultate au atribuit un interval de aproximativ 10-15.000 de ani, însă în urma reevaluărilor s-a propus o perioadă mai timpurie de aproximativ 36.000 de ani. Numărul de indivizi a fost estimat la 3, mai exact un bărbat de 1,74 m, o femeie de 1,57 m și 1 copil a cărui înălțime nu a fost apreciată, însă a fost presupus a fi având o vârstă cuprinsă între 9-11 ani. În privința unui canin

de urs, au fost observate o serie de urme de prelucrare intenționată care ar sugera o manieră primitivă de reprezentare a figurii umane. De asemenea, a fost abordată *Peștera Izbucl Topliței de Vida* localizată în proximitatea lacului de acumulare din Luncasprie, în valea Topliței, afluentul de stânga a râului Vida, pe bazinul platoului Sohodol-Albioara-Runcșor. Izbucl Topliței reprezintă o peșteră formată din calcare cretacice, situată la o altitudine de 250m. Aceasta face parte din sistemul de peșteri de pe Valea Topliței. De altfel, o serie de avene situate pe platoul Răcaș formează o legătură prin cursurile de apă cu acest izbucl. Cuprinde o desfășurare de 315m de săli și galerii, luând în calcul cei 91 de m de conducte ale sifoanelor acesteia. Debitul mediu este de 100-120 de l/s. În ceea ce privește materialul prelevat din timpul campaniei conduse de János Emödi și Gábor Halasi, se enumeră o cantitate considerabilă de oseminte umane, dintre care au putut fi deosebite numai 2 schelete în legătură anatomică aproape completă, restul fiind adunate într-o singură grămadă. Locul descoperirii a fost denumit „Sala Mormintelor”, unde au mai fost descoperite o serie de artefacte ceramice, respectiv metalice. Din perspectiva materialului ceramic, inventarul este alcătuit din 15 piese reprezentate de căni, pahare, oale cu o toartă, amfore pântecoase cu torți asimetrice și capace de vas. Acestea au fost prelucrate dintr-o pastă de calitate bună, având în componența sa câteva fragmente de mică. Aspectul exterior este unul lustruit, culoarea fiind cafeniu-cărămizie, rezultată din urma arderii oxidante. Cât despre piesele din metal, au fost prelevate două topoare de tip Dumbrăvioara din bronz, alături de o buclă de inel de aur, răsucit de 2 ori, și încă o jumătate din altă buclă (fac parte din categoria inelelor Noppenring). Nu în ultimul rând, din categoria podoabelor, sunt regăsite o serie de mărgelile realizate din dinți atât de om, cât și oase de animale (dinți de cervidee, vertebră de pește, dinte uman, canini). De asemenea, a fost remarcată și prezența unor unelte de piatră cioplită și un topor miniatural de piatră șlefuită.

PROIECTUL NR. 2 (Tema 1): *Locuirea dacică din preajma frontierei sud-vestice a Daciei romane. Așezarea de la Arad-Tisa Nouă (situl B_06).* COORDONATOR: cercetător consacrat, dr. Vitalie Bârcă. Perioada: 2020-2023. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Vitalie Bârcă), Suma aferentă proiectului: 137.423 RON. Prelungit la cerere până în 2024.

Au fost atinse toate obiectivele proiectului și cercetarea a fost finalizată cu succes. În cursul anului 2024 a fost completat catalogul descoperirilor, prelucrându-se în format digital desenele din 10 complexe complexe arheologice descoperite în situl mai sus menționat. Lista bibliografică a fost completată și adusă la zi cu ultimele publicații referitoare la subiectul abordat, în vreme ce analiza structurii artefactelor din complexe a fost realizată parțial. A fost elaborată ilustrația materialului

arheologic din cadrul a 20 complexe arheologice, fiind definitivată și tipologia materialului ceramic modelat cu mâna. Ca urmare a celor de mai sus, a fost posibilă elaborarea și publicarea unui studiu dedicat ceștilor și cupelor modelate cu mâna în volumul L. Grumeza, V. Cojocaru, C. I. Tica (eds.), *The Sarmatians and the Others: Nomadic and Sedentary Cultures in Central and Eastern Europe in the First Half of the 1st Millennium AD*, Mega Publishing House, Cluj-Napoca, 2024, 301-327. ISBN 978 606 020 783 27 (CNCS A). Din motive obiective nu s-a reușit finalizarea analizei materialului osteologic din cele peste 100 de complexe, neavând surse de finanțare care să permită efectuarea acestora de către o terță parte, subsemnatul neavând competențe în acest sub-domeniu extrem de specializat și restrictiv din punct de vedere științific.

PROIECTUL NR. 3 (Temele 1 și 3): *Ceramica pictată de a doua epocă a fierului din România în context european. Implicații culturale, sociale și economice.* COORDONATOR: cercetător consacrat, dr. Andreea Maria Drăgan. Perioada 2022-2024. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Andreea Maria Drăgan), Suma aferentă proiectului: 121.825 RON.

Au fost atinse toate obiectivele proiectului și cercetarea a fost finalizată cu succes. În cadrul proiectului individual de cercetare, au fost stabilite mai multe obiective organizate în trei faze, implicând pe scurt documentarea materialelor, analiză, diseminare și interpretare. Aceste obiective au fost atinse în mare măsură, cu excepția unor aspecte care țin de disponibilitatea colaboratorilor (e.g. analize de conținut organic, monografie a descoperirilor din județul Sălaj). În cadrul proiectului a fost realizată documentarea pentru loturi ceramice din România, Bulgaria și Slovacia, pentru care au fost finalizate analizele geo-chimice pe un lot selectat reprezentativ. Rezultatele au fost prezentate în cadrul unor conferințe internaționale și în publicații. Ca o concluzie generală, putem stabili faptul că în Bazinul Carpatic, distribuția celor trei stiluri de ceramică pictată corespunde aspectelor de variabilitate socială, ceea ce înseamnă că se manifestă diferit nu numai în contexte distincte cultural, ci și social. Harta descoperirilor ilustrează loturi mari concentrate în mai multe centre de importanță regională, în timp ce un număr mai mic de piese este împrăștiat în special în jurul acestor situri, în așezări de scară mai mică. Modelul observat în Bazinul Carpaților este în esență același observat în zona de utilizare a ceramicii pictate La Tène. Legătura dintre apariția ceramicii pictate La Tène târzii și dezvoltarea unei societăți oppidane este demonstrată de asocierea puternică dintre siturile de o mai mare amploare și un volum mare de descoperiri, precum și prezența desenelor geometrice complexe. Produs diferit, dar cu multe elemente în comun, ceramica pictată dacică cu decor geometric urmează același tipar ierarhizat de consum. Principalele centre de utilizare sunt așezările cu funcții centrale unde sunt înregistrate contacte

elenistice și grecești pontice semnificative. Puține piese de ceramică pictată au ajuns în afara acestor așezări, care reprezintă totodată și centre de producție. Ceramica dacică cu decor figurat este limitată, cu foarte puține excepții, la centrul politic al Regatului Dac, sugerând o legătură puternică cu acesta. Utilizarea ceramicii pictate apare în Bazinul Carpaților ca un fenomen regional sincronizat cu o anumită etapă de dezvoltare a comunităților, disponibilitatea olarilor de specialitate și accesul la rețele care deservește sursa. Particularitățile se manifestă pe două niveluri, regional (grupuri decorative mari: La Tène, dacic cu decor geometrice și dacic cu decor geometric, vegetal și figurat) și local, în cadrul aceluiași grup. Modelul de utilizare nu poate fi separat de motivația estetică. Ceramica pictată din Bazinul Carpaților reflectă dezvoltarea unei estetici regionale cu aspecte locale, exprimate prin decor și forma vaselor. Este evident faptul că mediul social al clienților care au dorit/au avut nevoie de astfel de produse a jucat un rol esențial. Ceramica pictată, prin calitățile sale estetice, a fost produsă pentru a fi prezentată. Aspectul local al ceramicii pictate a rezultat în continuare din intențiile și fondul cultural al utilizatorilor.

PROIECTUL NR. 4 (Tema 1): *Clădirea ballistarium din castrul de la Porolissum. Contribuții la cunoașterea artileriei în armata romană.* COORDONATORI: cercetător principal, dr. habil. C. H. Opreanu-2023-2024; cercetător consacrat, dr. V.-A. Lăzărescu 2023-2025. Perioada: 2023-2025. Colectiv de cercetare: Dr. Habil. Coriolan H. Oprean, Dr. Vlad A. Lăzărescu. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu C. H. Opreanu și V.-A. Lăzărescu), Suma aferentă proiectului: 106.218 RON.

Pentru anul 2024 fost realizată catalogarea și inventarierea tuturor pieselor mărunte însumând un număr de 1555 astfel de artefacte, precum și ilustrația grafică a acestora. În același timp au fost catalogate, inventariate și ilustrate grafic și piesele mărunte dintr-o altă clădire cu o planimetrie similară însă amplasată în imediata apropiere a *porta principalis sinistra*, însumând un număr suplimentar de 111 piese, precum și din *praetorium*, respectiv un număr de 625 piese. În același timp, s-a început prelucrarea GIS a poziției topografice a fiecărui artefact catalogat în vederea întocmirii unui studiu de distribuție spațială a acestora ținând cont și de contextele lor de descoperire. Planșele finale în vederea monografiei acestei clădiri sunt gata în proporție de 23%. Putem considera așadar că obiectivele asumate pentru anul 2024 au fost realizate.

PROIECTUL NR. 5 (Temele 1 și 2): *Fenomene economice monetare relevate de tezaurizarea monetară în provincia Dacia (sec. II -III p.Chr.).* COORDONATOR: cercetător principal, dr. habil. Cristian Găzdac. Perioada: 2019-2024. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Cristian Găzdac), Suma aferentă proiectului: 170.879 RON.

Au fost atinse toate obiectivele proiectului și cercetarea a fost finalizată cu succes. Proiectul de cercetare demonstrează că analiza pe baza unor criterii bine stabilite – valoarea în epoca respectivă a depozitului monetar; contextul de descoperire; distribuția geografică; segmentul cronologic - tezaurele monetare pot fi asociate și cu alte cauze/funcționalități: tragedie individuală (e.g. incendiu local); depunere votivă (e.g. ofrandă de construcție, ofrandă templu) pierdere accidentală de bani (valoare foarte mică a depozitului monetar). Proiectul de cercetare a venit cu un demers în premieră. Înainte de toate, datorită specificului temei de cercetare – tezurul monetar – proiectul nu s-a limitat la o arie restrânsă/micro-zone ci plecând de la criteriul local a analizat o unitate geografico-istorică largă – Europa romană. În urma acestor demersuri au fost încărcate peste 1,000 de tezaure în baza de date, care vor permite, ulterior, extragerea de fenomene comune și specifice privind teaurizarea pe un anumit spațiu, într-un anumit segment cronologic și un anumit context economico-istoric. Analiza bazei de date a permis prezentarea fenomenului de teaurizare la nivel individual și comunitar și posibile cauze de ascundere și de nerecuperare la o multitudine de evenimente academice naționale și internaționale. La ora actuală au fost incluse în baza de date, informațiile din foatele provincii romane din Europa: Dacia, Moesia, Thracia, Illyricum, Pannonia, Achaia, Noricum, Raetia, Italia, Germania Britannia, Gallia, Hispania, Lusitania. Pentru anul 2024 au fost susținute mai multe conferințe internaționale care prezintă realizările din planul de cercetare, au fost publicate studii și cărți pe aceeași temă.

PROIECTUL NR. 6 (Tema 3): *Rolul cultural și simbolic al cerceilor în societatea transilvăneană din secolele VII-VIII.* COORDONATOR: cercetător principal, dr. habil. Călin Cosma. Perioada: 2023-2024. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Călin Cosma), Suma aferentă proiectului: 171.524 RON.

Au fost atinse toate obiectivele proiectului și cercetarea a fost finalizată cu succes. Urmare a finalizării temei de plan, se pot enunța o serie de inferențe în ceea ce privește atât rolul estetic al acestei categorii de podoabe, dar și cel funcțional și social. Astfel, cercei sunt printre cele mai importate obiecte din cadrul bijuteriilor utilizate de oameni pentru a-și afișa ținuta vestimentară în cadrul societății. Cercei au fost și ei, alături de alte bijuterii, un artefact care de-a lungul timpului au oferit celor care îi purtau un anumit statut social în cadrul comunităților umane, în care trăiau respectivele persoane. Dacă la începuturile istoriei cercei, mai ales cei din aur, erau un artefact care făcea diferența dintre cei bogați, cu putere socială militară și politică și clasele sociale inferioare acestora, ulterior purtarea cerceilor s-a generalizat în cadrul societăților umane, fiind o caracteristică inclusiv a societății contemporane. Clasificarea și analiza tipologică a cerceilor aparținând perioadei Evului mediu timpuriu a permis o mai bună contextualizare a acestora. Putem

observa că în cea mai mare parte a lor, tipurile de cercei din spațiul transilvănean își găsesc analogii în mediul avar din Bazinul Carpatic, sau în cel slav de pe teritoriul Bulgariei. Este de altfel firesc ca analogiile să provină din cele două spații menționate atâta timp cât, cimitirele de inhumație din Transilvania, aparțin mediului avar, iar cele birituale au o componentă slavă și într-o măsură mai mică și avară. Nu toți membri comunităților umane din Transilvania au purtat cercei. Aceste persoane pot fi considerate ca făcând parte din clasa inferioară a societății. Erau sclavi, sau pur și simplu persoane foarte sărace din punct de vedere economic. Lipsa cerceilor din morminte, poate fi cauzată și de lipsa dreptului de purta și a se înmormânta cu cercei. Deasupra acestei clase se aflau acele persoane care și-au permis achiziționarea unor podoabe, inclusiv cercei. În cadrul acestei grupe intervine o departajare socială, cauzată de tipurile de cercei purtați de indivizi, pe de parte, completată cu metalul din care au fost realizați aceștia, pe de altă parte. În funcție de aceste criterii pot fi definite trei clase sociale în cadrul comunităților umane din Transilvania. La nivelul cimitirelor în care au fost descoperiți cercei se remarcă numărul redus al mormintelor cu astfel de bijuterii, în comparație cu cele fără cercei. În acest caz mormintele cu cercei indiferent de tipul sau metalul din care au fost realizați pot fi considerate ca aparținând unor persoane cu un statut superior în comparație cu cele îngropate în morminte fără cercei, s-au alte bijuterii. Este cazul cimitirelor de la Boarta și Ocna Sibiului, unde au fost descoperite un număr foarte mic de morminte cu cercei în comparație cu cele fără cercei. În cadrul cimitirelor birituale, din punct de vedere al metalului din care au fost confecționați cercei, se remarcă necropola de la Ghirbom 2, unde au fost descoperite două morminte de inhumație cu cercei din aur. Cele două morminte de inhumație sunt singurele complexe funerare cu cercei, atât la nivelul celor de inhumație cât și a acelor de incinerare.

PROIECTUL NR. 7 (Tema 1): – *Evidența arheologică și procesul de structurare a locuirii medievale timpurii (sec. VII–IX/X) într-un spațiu situat la granița Khaganatului Avar – nord-vestul României.* COORDONATOR: cercetător principal, dr. Ioan Stanciu. Perioada: 2022–2025. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Ioan Stanciu), Suma aferentă proiectului: 168.962 RON.

Aspecte ale locuirii din sec. VI–VII în relație cu problematica ‘slavilor timpurii’; structuri economice și reflectări în organizarea socială; completarea unei baze de date anterioare; comparații dinspre aria Tisei Superioare cu întreg Bazinul Carpatic și spațiile învecinate acestuia spre est și sud, accente asupra Câmpiei Munteniei și Ucrainei nord-vestice; interacțiuni între vechile comunități cu mediul natural și urmările unei posibile schimbări dramatice a climei (prima jumătate a sec. VI p. Chr.); migrație și ‘colonizare’, consecințe: 3d – The Northeastern Periphery

of the Carpathian Basin...; 3d – Cuptoare în interiorul locuințelor...; 3e – Settlements from the northwestern part of Romania...

Monografia aşezării Situl 5 Satu-Mare-Varianta Ocolitoare (a doua jumătate a sec. VI – sec. VIII/IX, săpătură în anul 2018, pe care am coordonat-o pe durată mai scurtă, colaborare cu Muzeul Judeţean Satu Mare). Propusă ca demers secundar în cadrul lucrării de plan. Importanţa sitului (ca. 140 de structuri, în majoritate locuinţe sau anexe ale acestora): pentru întâia dată – în relaţie cu partea de nord-vest a României şi regiunea bazinului superior al Tisei în general, dar şi în privinţa Transilvaniei – ar fi posibilă determinarea unei succesiuni cvasi-directe între o locuire mai timpurie (a doua jumătate sau ultima treime a sec. VI/sec. VII timpuriu) şi etapa imediat următoare, de asemenea posibilitatea de a fi urmărită restructurarea locuirii pe parcursul sec. VIII). Problemele întâmpinate sunt precizate în continuare: –Prima etapă a demersului corespunde anilor 2022–2023, respectiv prelucrarea primară a materialului în relaţie cu fiecare dintre complexe arheologice, aproape fără excepţie olărie (restaurare pe cât posibil, statistici preliminare. –

Din păcate, există întârziere în privinţa desenării ceramicii. – În stadiul de acum au fost elaborate 50 planşe definitive şi 40 pagini ale catalogului, respectiv au fost prelucrate 41 de complexe arheologice, în majoritate locuinţe. În vederea publicării există o înţelegere, orală deocamdată, în colaborare cu Muzeul din Satu Mare. În strânsă legătura cu tema de plan, am introdus de asemenea un obiectiv secundar: prelucrarea unui atelier de olărie (probabil un veritabil centru de producţie, sec. VI p.Chr.) – cercetare preventivă a Institutului din anul 2019 (dr. A. Ursuţiu), Pecica, jud. Arad. Această precizare apare în raportul anterior, pentru anul 2023. Astfel de descoperiri au rămas foarte rare până acum. Miza este una importantă, tocmai pentru că oferă posibilitatea de a examina un segment important (producţia olăriei) în raport cu un presupus proces local de tranziţie de la o “antichitate târzie” regională (Transilvania şi vestul României/partea centrală a Câmpiei Tisei) la societatea medievală timpurii, în termenii fenomenului continuităţii/discontinuităţii în planul culturii materiale (mai degrabă o ‘continuitate tehnologică’), alături de alte eventuale conotaţii. Acesta este un aspect important al mizei iniţial asumate prin lucrarea de plan. Am respălat materialul (în jurul a 2000 fragmente ceramice), au fost separate categorii tehnologice, în mică măsură au fost susţinute întregiri parţiale ale unora dintre vase. Datorită colaborării Complexului Muzeal Arad cu Muzeul Judeţean de Istorie şi Arheologie din Baia Mare, materialul se află acum în laboratorul de restaurare al Muzeului din Baia Mare, tocmai în speranţa mai multor reconstituiri de vase, dar rămân pesimist în această privinţă.

PROIECTUL NR. 8 (Temele 2, 1 şi 3): *Mobilităţi individuale şi colective în Transilvania epocii fierului: contribuţii arheologice şi istorice la evoluţia cultural-cronologică a comunităţilor*

din spațiul intra-carpatic al României. COORDONATOR: cercetător principal, dr. Habil. Aurel Rustoiu. Perioada: 2023-2028. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Aurel Rustoiu), Suma aferentă proiectului: 173.879 RON.

Au fost atinse obiectivele prevăzute pentru anul 2024: analiza evidențelor arheologice. Cercetări de teren și în depozite muzeale.

PROIECTUL NR. 9 (Temele 3 și 1): *Religie și comunitate la Apulum. Studiu de caz – cultele de mistere.* COORDONATOR: cercetător consacrat, dr. habil. Mariana Elena Egri. Perioada: 2022 – 2025. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Mariana Elena Egri), Suma aferentă proiectului: 169.565 RON.

Planul de lucru prevăzut pentru acest an a presupus realizarea următoarelor activități: 1. Analiza organizării interne și a arhitecturii mithraeum-ului III, precum și a zonelor înconjurătoare prin fotogrammetrie și analiză integrată GIS; 2. Analiza contextuală (PCA și CA) a inventarelor arheologice din fiecare fază cu ajutorul programelor PAST 4.03 și Visone; 3. Finalizarea ilustrației pentru materialul arheologic restaurat în 2023; 4. Finalizarea analizei interdisciplinare de laborator începute în 2023 (materiale de construcție, cărbune, pigmenți); 5. Prezentarea și publicarea unor rezultate preliminare și studii de caz; 6. Mediatizarea rezultatelor proiectului. Toate activitățile de cercetare programate pentru această etapă au fost finalizate. Acestea au inclus realizarea unor modele digitale 3D ale structurilor asociate mithraeum-ului III și zonei înconjurătoare pentru fiecare fază constructivă, identificarea funcționalității diverselor spații din mithraeum pe baza analizei contextuale a inventarelor arheologice și a rezultatelor analizelor interdisciplinare. De asemenea, a fost finalizată și documentația fotografică a materialului arheologic metalic pentru care procesul de restaurare în cadrul Laboratorului de Restaurare al MNUAI a fost întârziat anul trecut datorită insuficienței personalului calificat. Analizele interdisciplinare de laborator din acest an au inclus probele de tencuială pictată (pigmenți și lianți neanalizați în 2023), materiale de construcție și elementele arhitectonice provenite din mithraeum-ul III și reutilizate în structuri datate în secolele XII-XIII din aceeași zonă, fragmente de cărbune de lemn recuperate în cursul analizelor probelor macrobotanice și palinologice. Aceste analize interdisciplinare au continuat să fie finanțate prin grantul de cercetare acordat de SSHRC Canada și prin programul multianual de cercetări arheologice sistematice al MNUAI, pe baza acordului de colaborare științifică inter-instituțională încheiat în acest scop. O bună parte dintre rezultatele obținute în acest an în cadrul proiectului au fost prezentate în cadrul unor manifestări științifice naționale și internaționale. De asemenea, au fost publicate sau propuse spre publicare o serie de studii de caz preliminare care valorifică aceste rezultate.

PROIECTUL NR. 10 (Tema 1): *Vicusul roman de la Optatiana. Contribuții la viața economică a Daciei romane.* COORDONATOR: cercetător principal, dr. habil. S. Cociș, proiect prelungit la cerere până în 20 iulie 2025, iar cercetător consacrat, dr. V.-A Lăzărescu în continuare. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu S. Cociș și V.-A. Lăzărescu), Suma aferentă proiectului: 233.973 RON.

Pentru anul 2024 au fost finalizate desenele (și prelucrate sub formă de planșe) tuturor materialelor arheologice descoperite în perioada 2001-2024, publicându-se inclusiv două articole de sinteză. În calitate de membru al proiectului (V.-A. Lăzărescu), a ajutat la modelarea GIS și prelucrarea datelor ce țin de planimetria internă a castrului de aici, precum și la prelucrarea materialului tegular descoperit în cadrul sitului. De asemenea au fost prelucrate datele obținute în urma cercetărilor din anul 2023 la *porta principalis sinistra* a castrului precum și documentarea situațiilor similare atât în ceea ce privește structura acestui tip de poartă dar mai ales a blocării intrărilor în castele Daciei, acțiune specifică mijlocului secolului al III-p. Chr. Ulterior cercetărilor din anul 2024 în urma cărora a fost identificată *basilica principiorum* a castrului mare de piatră, am lucrat la determinarea tipologiei acesteia în raport cu restul castrelor din provincia Dacia Porolissensis în vederea unei mai bune încadrări a descoperirilor la nivelul întregii provincii. Așadar putem considera că și în acest caz obiectivele asumate pentru anul 2023 au fost realizate.

PROIECTUL NR. 11 (Tema 3): *Identități sociale în context funerar roman. Analiza comparativă a necropolelor de la Apulum.* COORDONATOR: cercetător debutant, MA. Marina Musteață. Perioada: 2024-2026. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Marina Musteață), Suma aferentă proiectului: 72.353 RON.

Proiectul de cercetare propus, are ca temă principală *Exprimarea identităților sociale în context funerar*, în necropolele romane de la Apulum. Studiul are patru obiective organizate în trei etape, pe durata a 12 luni fiecare (total trei ani). Prima etapă, planificată în acest an, presupune identificarea mormintelor cercetate în literatura de specialitate și verificarea inventarelor acestora în depozitul Muzeului Național al Unirii din Alba Iulia. Această etapă a fost realizată parțial, astfel: toate mormintele analizate au fost identificate în literatura de specialitate și incluse într-o bază de date realizată în programul Microsoft Access; a fost verificată o parte a inventarului mormintelor din necropola din zona intersecției dintre Bulevardul Republicii și Calea Moșilor. În urma verificării inventarului au fost constatate diferite erori și lacune prezente în monografia sitului, lucru care a impus o redocumentare a lor. Artefactele verificate au fost redocumentate prin fotografie, desen și descriere.

B) Programul III – Contribuții la istoria artei medievale și premoderne din Transilvania

PROIECTUL NR. 1: *Digitalizare și cercetare fundamentală: Arhiva de istoria artei a Institutului de Arheologie și Istoria Artei în format digital (DigitARS).* COORDONATOR: cercetător consacrat, dr. Cirpian Firea. Colectiv: cercetător debutant, dr. Saveta Pop. Perioada: 2023-2025. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu C. Firea și S. Pop), Suma aferentă proiectului: 241.830 RON.

Pentru anul 2024 s-a lucrat la evaluarea fondului de arhivă disponibil și s-au efectuat cca. 350 de scannuri, conform planificării și s-a organizat/ordonat o parte a fondului de arhivă.

PROIECTUL NR. 2: *Contribuții privind arta românească medievală din Transilvania.* COORDONATOR: cercetător principal, acad. Marius Porumb. Perioada: 1 aprilie 2024 – 1 aprilie 2025. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Marius Porumb), Suma aferentă proiectului: 70.609 RON.

Raportul final este așteptat în aprilie 2025.

PROIECTUL NR. 3: *Studiu comparativ al iconografiei picturii bisericesti din Transilvania și Țara Românească, secolul al XVIII-lea (I).* COORDONATOR: cercetător recunoscut, dr. Elena-Dana Prioteasa. Perioada: 2023-2024. Sursa de finanțare: Academia Română, Filiala Cluj-Napoca (salariu Elena-Dana Prioteasa), Suma aferentă proiectului: 99.411 RON.

Au fost atinse toate obiectivele proiectului și cercetarea a fost finalizată cu succes. Cercetarea a avut drept obiect 15 obiective cu pictură murală, datate în secolele XVIII-XIX, care au beneficiat mai puțin de atenția cercetătorilor. Majoritatea bisericilor sunt situate în județul Hunedoara, două dintre ele aflându-se în județele Alba și Arad. Picturile pot fi atribuite atât unor zugravi veniți de la Sud de Carpați, cât și zugravilor locali, care au preluat curentul post-brâncovenesc, dar l-au asimilat în grade diferite și pe cel baroc. Cercetarea a inclus documentarea fotografică pe teren a fiecărei biserici și descrierea detaliată a programelor iconografice. Ca urmare a cercetării bibliografice și de teren, au fost aduse completări și corecturi cu privire la programele iconografice și la inscripții și au fost reatribuite picturi, pe baza analizei stilistice. Cu puține excepții, programul iconografic este unul obișnuit, dar, desigur, simplificat, fiind adaptat la forma și dimensiunile mici ale lăcașurilor de cult. Temele principale se întâlnesc și în pictura brâncovenească de la sud de Carpați, există și motive iconografice care pot fi interpretate ca

reflectând situații sociale, politice sau religioase specifice. Materialul va fi ulterior valorificat sub forma unor studii punctuale. Rezultatele analizei pe eșantionul de cincisprezece biserici, încurajează continuarea cercetării și pe viitor.

3. PUBLICAȚII ALE MEMBRILOR INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE ȘI ISTORIA ARTEI

3a. Reviste ISI publicate peste hotare

Autor 1/Autor 2/.../Autor x, Titlul studiului, Titlul revistei, număr, an apariție, pagini.

1. Alexandru Gudea, Vitalie Bârcă, Alexandra Irimie, Cristian Martonos, Antonia Socaciu, La Tène Horse Remains from Alba Iulia CX 143 Complex: A Whole Story to Tell, In: *Animals*, 14 (11), 1624, 2024, p. 1-18.

3b. Reviste ISI publicate în țară

Autor 1/Autor 2/.../Autor x, Titlul studiului, Titlul revistei, număr, an apariție, pagini.

1. Sever-Petru Boțan, Vitalie Bârcă, Sorin Cociș, Notes on some of the glass finds in the villa rustica of Dealul Lomb – Cluj-Napoca. In: *Journal of Ancient History and Archaeology*, 11/3, 2023, p. 161-171.
2. S. Cociș, Sz.P. Pánczél, K. Sidó, The typology and Production of Brooches on the eastern Limes of Dacia Superior on the Brâncovenești-Călugăreni sector, *Journal of Ancient History and Archaeology*, vol 11,1, 2024, p. 80-100.
3. D.Petruț S. Cociș, Domestic lighting in Roman Napoca. The lamps discovered on the site at V. Deleu Street (Cluj-Napoca, Romania) *Journal of Ancient History and Archaeology*, vol 11,3, 2024, p. 131-160.
4. Găzdac, C., Barbu, M., Gonciar, A.: Coins in archaeological context (V). The villa rustica from Rapoltu Mare – “La vie” (Hunedoara County, Romania), *Journal of Ancient History and Archaeology* 11/1, 129-130.

3c. Articole în volume colective publicate în țară

Autor 1/Autor 2/.../Autor x, Titlul studiului, În: Editori, Titlul volumului, loc apariție, an apariție, pagini, editura, ISBN.

1. Vitalie Bârcă, Cristian Florescu, Necropola sarmatică de la Timișoara – Hladik 1 (jud. Timiș). Observații preliminare. In: D. Aparaschivei, G. Bilavschi, L. Bacumenco-Pîrnău (eds.), *Varia Archaeologica* (III). Situri și peisaje arheologice din spațiul românesc, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2023, 223-266. ISBN 978-606-020-676-7 (editura indexată CNCS A).
2. Cristinel Plantos, Vitalie Bârcă, George Valentin Bounegru, Andrei Melincianu, Cercetări arheologice recente în necropola nordică de la Apulum. Observații preliminare. In: D. Aparaschivei, G. Bilavschi, L. Bacumenco-Pîrnău (eds.), *Varia Archaeologica* (IV). Provocări, căutări și certitudini în cercetarea arheologică românească actuală, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2024, 207-254. ISSN 2971-8651 (editura indexată CNCS A).
3. S Cociș, D. Matei, Further records of figlinarius Val (erius Cat(- - -) at Napoca in C.A. Bărbulescu, (ed). *Roman Dacia and the Roman Army. Papers Dedicated to Liviu Petculescu on the Occasion of His 75 th Birthday*, Cluj Napoca 2023, p. 119-130, ISBN 978-606-020-711-5.
4. C. Cosma Obiect de podoabă din bronz argintat unicat în arheologia avară din Tansilvania, descoperit în cimitirul avar de la Șpălnaca (jud. Alba), în C. Firea, A. Rustoiu (Eds.), *Sub semnul artei. Studii în onoarea academicianului Marius Porumb la 80 de ani*, Cluj-Napoca, 2023, Editura Mega, ISBN 978-606-020-696-5, 205-212.
5. Andreea Drăgan, Tower-dwellings of Late Iron Age Dacia as social and ideological content of the built landscape. The case of the stone towers from Divici-Grad, South-Western Romania. În: Mariana Egri, Aurel Rustoiu (eds.), *The archaeology of communities and landscapes in the Carpathian Basin – Interdisciplinary perspectives*, Cluj-Napoca 2023, pg. 181-198, Ed. Mega, ISBN 978-606-020-693-4.
6. M. Egri, A. Rustoiu, Landscape and land-use practices in the Carpathian Basin. In: M. Egri, A. Rustoiu (eds.), *The Archaeology of Communities and Landscapes in the Carpathian Basin. Interdisciplinary Perspectives*. Cluj-Napoca 2023, Editura Mega, 7-11. ISBN: 978-606-020-693-4
7. M. Egri, G. El Susi, I.V. Ferencz, Meat consumption between body nourishment and social statement. The case of pre-Roman Dacia. In: M. Egri, A. Rustoiu (eds.), *The Archaeology of Communities and Landscapes in the Carpathian Basin. Interdisciplinary Perspectives*. Cluj-Napoca 2023, Editura Mega, 59-83. ISBN: 978-606-020-693-4
8. Ciprian Firea, „Hierotopii” medievale transilvane: spații sacre revizitate din orașul Sibiu în Maria Crîngaci-Țiplic (ed.), *Spațiul Sacru în orașul medieval. Perspective arheologice și istorice*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2021, p. 17-34.

9. Fl. Gogâltan, V. Sava, Tudor Soroceanu și arheologia Bazinului Mureșului de Jos, în V. Sava, F. Gogâltan (Eds.), *Epoca bronzului de-o parte și de alta a Carpaților. Studii în onoarea lui Tudor Soroceanu la 80 de ani. The Bronze Age on both sides of the Carpathians. Studies in honor of Tudor Soroceanu at 80 years*, Cluj Napoca, 2024, p. 7-20.
10. G. Fazecaș, Fl. Gogâltan, Katócz Z., The time of the Bronze Age tell settlement from Sântion-Movila Mănăstirii, în V. Sava, F. Gogâltan (Eds.), *Epoca bronzului de-o parte și de alta a Carpaților. Studii în onoarea lui Tudor Soroceanu la 80 de ani. The Bronze Age on both sides of the Carpathians. Studies in honor of Tudor Soroceanu at 80 years*, Cluj Napoca, 2024, p. 253-270.
11. A. Stavilă, Fl. Gogâltan, One step further. Discussions on the catalogue of the settlements belonging to the Cornești-Crvenka group (2000/1900 - 1600/1500 BC), în V. Sava, F. Gogâltan (Eds.), *Epoca bronzului de-o parte și de alta a Carpaților. Studii în onoarea lui Tudor Soroceanu la 80 de ani. The Bronze Age on both sides of the Carpathians. Studies in honor of Tudor Soroceanu at 80 years*, Cluj Napoca, 2024, p. 271-290.
12. Elena-Dana Prioteasa, „Dincolo de lut”, în Dacian Andoni. *Respirația pământului*, introd. de Sever Voinescu, Putna, 2024, p.42-45, Editura Nicodim Caligraful, ISBN 978-606-9082-19-5.
13. Aurel Rustoiu, The middle Mureș valley during the Early Iron Age. Communities and landscape transformations. În: M. Egri/A. Rustoiu (eds.), *The Archaeology of Communities and Landscapes in the Carpathian Basin. Interdisciplinary Perspectives*, Cluj-Napoca, 2023, p. 125-142, Editura Mega, CNCS A, ISBN 978-606-020-693-4.
14. Aurel Rustoiu, Celestial symbols on Late Iron Age weapons from funerary and ritual contexts. În: A. Comșa (ed.), *(Archaeo)astronomy and death. Proceedings of the National Symposium, 9 May 2022, Bucharest. Timișoara, 2024*, 57-66, Editura Eurobit, ISBN 978-630-326-090-7.

Lucrări publicate în volume tip Proceedings publicate în țară

Autor 1/Autor 2/.../Autor x, Titlul studiului, În: Editori, Titlul volumului, loc apariție, an apariție, pagini, editura, ISBN.

1. S. Cociș, Vl.-A. Lăzărescu, M. Bărbulescu, C. H. Opreanu, V. Bârcă, Sz. Ferencz, S. Socaciu, K. Vágó, *Sutoru, com. Zimbor, jud. Sălaj, Punct: Valea Căpușului*. In: *Cronica Cercetărilor Arheologice, Campania 2023, Târgu-Mureș, 2024*, p. 374-380.

2. C. A. Bărbulescu, S. I. Cociș , O. Udrescu , L. Mecu, A. Nălbitoru, C.Tulugea, I. Tuțulescu, I. A. Pițigoii, Ocnița, oraș Ocnele Mari, jud. Vâlcea, [Buridava]Punct: Dealul Cosota, Cronica Cercetărilor Arheologice, Campania 2023,Tg-Mureș; 2024, ISSN 2343 – 919X, p 267-277.
3. Zs Visy, Sz. P. Pánczel, K.Sido, R. Visy, Kesmárki, S. Cociș Inlăceni (Énlaka) ,jud. Harghita com Atid, Punct . castrul roman , Cetate/Vár, Cronica Cercetărilor Arheologice, Campania 2023,Tg-Mureș; 2024, ISSN 2343 – 919X, p.161-163.
4. Iosif Vasile Ferencz, Mihai Cristian Căstăian, Dorel Micle, Daniel Spânu, Andreea Drăgan, Ionuț Socol, Diandra-Natalia Pall-Both, Vasile Palaghie, Cristian Constantin Roman, 7. Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara, Punct: Cetățuie. În D. Aparaschivei et al (eds.), Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2023, Târgu Mureș, 2024, p. 46-50, Institutul Național al Patrimoniului, ISSN 2343-919X.
5. Aurel Rustoiu, Adrian Cătălin Căsălean, Mariana Egri, Andreea Drăgan, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Gabriel-Dan Balteș, Andrei-Valentin Georgescu, Adrian Cristian Ardelean, Adriana Sărășan, Georgeta El Susi, Roxana Grindean, Beatrice Ciută, Marina Musteață, Bogdan Lăpușan, Diandra Natalia Pall-Both, Paul Sorin Lăcraru, Florian Boișteanu, 135. Căpâlna, com. Săsciori, jud. Alba,. În D. Aparaschivei et al (eds.), Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2023, Târgu Mureș, 2024, p. 687-690, Institutul Național al Patrimoniului, ISSN 2343-919X.
6. Aurel Rustoiu, Adrian Cătălin Căsălean, Mariana Egri, Andreea Drăgan, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Gabriel-Dan Balteș, Andrei-Valentin Georgescu, Dan Ștefan, Georgeta El Susi, Roxana Grindean, Beatrice Ciută, Marina Musteață, Bogdan Lăpușan, Diandra Natalia Pall-Both, Emilia Georgiana Tănăsă, Paul Sorin Lăcraru, Boglárka Gloria Munteanu, Florian Boișteanu, Diane-Elisabeta Dobrean, Claudiu Purdea, Camelia Bartalics, 140. Cugir, jud. Alba,. În D. Aparaschivei et al (eds.), Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2023, Târgu Mureș, 2024, p. 704-706, Institutul Național al Patrimoniului, ISSN 2343-919X.
7. Aurel Rustoiu, Mariana Egri, Matthew McCarty, Andreea Drăgan, Georgeta El Susi, Gabriel Dan Balteș, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Adrian Cătălin Căsălean, Andrei Valentin Georgescu, Beatrice Elena Ciută, Bernadett Kovács, Diandra Natalia Pall-Both, Marina Musteață, Bogdan Lăpușan, Paul Sorin Lăcraru, Boglárka Gloria Munteanu, Florian Boișteanu, Violet McPhee, Liam Lester, Alex Hagler, Alfie Fuertes, Violet Asher, Amber Leenders, Anisa Cote, Sasha Boghosian, Ying Zheng, Grace Zigart, Chris Thoms-Bauer, Sam Matsell, 46. Oarda, mun. Alba Iulia, jud. Alba. În D. Aparaschivei et al (eds.), Cronica

- cercetărilor arheologice din România. Campania 2023, Târgu Mureș, 2024, p. 263-266, Institutul Național al Patrimoniului, ISSN 2343-919X.
8. Aurel Rustoiu, Mariana Egri, Andreea Drăgan, Adrian Cătălin Căsălean, Georgeta El Susi, Beatrice Ciută, Gabriel Balteș, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Diandra Natalia Pall-Both, Marina Musteață, Bogdan Lăpușan, Paul Sorin Lăcraru, Florian Boișteanu, 61. Sâncrai, oraș Aiud, jud. Alba. În D. Aparaschivei et al (eds.), *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2023, Târgu Mureș, 2024*, p. 331-333, Institutul Național al Patrimoniului, ISSN 2343-919X.
 9. A. Rustoiu, M. Egri, A. Drăgan, M. Musteață, 140. Cugir, oraș Cugir, jud. Alba. Punct: Dealul Cetate – Cetatea dacică de Cugir. In: *Cronica Cercetărilor Arheologice din România. Campania 2023. București 2024*, Institutul Național al Patrimoniului, 704-706. ISSN: 2343 – 919X.
 10. G. Fazecaș, Fl. Gogâltan, Kátóc Z., *Cercetările arheologice din tell-ul epocii bronzului de la Sântion – Movila Mănăstirii (2014-2022)*, în G. Moisa, S. Șipoș (Coord.), *Interferențe. Trecut, prezent, viitor. Lucrările Sesiunii Internaționale de Comunicări Științifice a Muzeului Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal 12-13 octombrie 2023*, Oradea, 2024, p. 11-18.
 11. Fl. Gogâltan, V. Sava, V. Murgu, A. Mărincean, C.I. Cireap, D. Preda, D. Diaconescu, S. Felea, M. Rus, O. Dolog, T. Călin, A. Crețu, H. Mariuțac, D. Mereuță, A. Micu, M. Negoescu, A. Stache, Sântana, jud. Arad, Punct: Cetatea Veche, în *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 2023. A LVIII-a sesiune națională de rapoarte arheologice, 29-31 Mai 2023 – Târgu Mureș, București, 2024*, p. 334-335.
 12. Fl. Gogâltan, G. Fazecaș, Kátocz, Z., Fehete-Porsztner K., Demjén A., F. Sfrengu, G.T. Pop, M. Oana, Sântion, com. Borș, jud. Bihor, Punct: Dealul Mănăstirii / Kolostordomb. In: *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 2023. A LVIII-a sesiune națională de rapoarte arheologice, 29-31 Mai 2023 – Târgu Mureș, București, 2024*, p. 336-342.
 13. A. Demjén, Fl. Gogâltan, S. Gall, C. Ghemiș, V.-T. Lascu, B.P. Onac, I.-N. Meleg, *Human remains in now-extreme cave settings: exploring ancient funerary practices*, în H.L. Banciu, I.N. Meleg, B.P. Onac (Eds.), *Frontiers unbound: exploring extreme environments. 1st International Conference of the Emil G. Racoviță Institute for the Study of Life in Extreme Conditions at Babeș-Bolyai University. Cluj Napoca, Romania - September 12-14, 2024. Abstract Volume*, p. 16.

14. Fl. Gogâltan, Early Bronze Age Axes between Transylvania and the Balkans, în 1st symposium of Balkan prehistory (4th-2nd millennia BCE) 14th-18th MAy 2024 Târgu Jiu, România, Târgu Jiu, 2024, p. 19-20.

3d. Articole în volume colective publicate peste hotare

Autor 1/Autor 2/.../Autor x, Titlul studiului, În: Editori, Titlul volumului, loc apariție, an apariție, pagini, editura, ISBN.

1. Виталий Быркэ, Заметки о форме для отливки фибул типа Альмгрен, группа VII, серия I из Великой Венгерской равнины. In: E. B. Яровой / E. V. Yarovoj (ed.), Археологические памятники Евразии от неолита до средневековья. К 80-летию Иона Пыслару / Archaeological sites of Eurasia from the Neolithic to the Middle Ages. Dedicated to the 80th Anniversary of Ion Pyslaru, Москва/Moskva: ООО Мультипринт/Mul'tiprint, 2023, p. 199-215. ISBN 978-5-6050234-2-5.
2. Ovidiu Țentea, Cristian Găzdac, Vitalie Bârcă, The worlds of the Living and the Dead – same offerings. An upsidedown perspective from Colonia Dacica Sarmizegetusa. In: L. Mihailescu-Bîrliiba, R. Varga, R. Ardevan, F. Matei-Popescu, O. Țentea (eds.), *Illustris Antiquitas. Papers in Honour of Professor Ioan Piso*, Harrasowitz Verlag, Wiesbaden, 2024, 443-460. ISBN 978-3-447-12209-2.
3. S. Cociș, V.A Lăzărescu, Signacula from Sutor (Optatiana) , în *Studia epigraphica et historica in honorem Ioannis Pisonis*, Herausgegeben von Lucrețiu Mihailescu-Bîrliiba, Radu Ardevan, Rada Varga, Florian Matei-Popescu und Ovidiu Țentea, *Philippika, Altertumswissenschaftliche Abhandlungen, Contributions to the Study, of Ancient World Cultures*, 181, Herausgegeben von/Edited by Joachim Hengstl, Andrea Jördens, Torsten Mattern, Robert Rollinger, Kai Ruffing, Orell Witthuhn, Harrasowitz Verlag Wiesbaden, 2024, p.431-442 ISBN 978-3-447-12209-2.
4. C. Cosma, Avar Artifacts in Slavic Barrow Cremation Cemeteries From Transylvania and Northwestern Romania. A. Rapan Papeša, A. Dugonjić (Eds.), *Avari i Slaveni Dvije strane pojasnog jezičca- Avari na sjeveru i jugu kaganata / Avars and Slaves Two sides of a Belt Strap End - Avars on the North and the South of the Khaganate. Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa održanog u Vinkovcima 2020. godine / Proceedings of the international scientific conference held in Vinkovci 2020*, Zagreb 2022, 344-355.
5. Ciprian Firea, Cristina Serendan, A ‘Nuremberg’ Workshop in Remote Transylvania? Investigations on Early 16th Century Altarpieces Painted in Sighișoara /Schässburg in

- Anne Dubois (ed. with the collaboration of Guenevere Souffreau and Anne van Oosterwijk) ‘Alla Maniera’: Technical Art History and the Meaning of Style in 15th to 17th Century Painting. Papers presented at the Twenty-second Symposium for the Study of Underdrawing and Technology in Painting, 28-30 March 2022, Peeters, Paris-Leuven-Bristol, 2024, p. 162-175. (978-9042952164).
6. Găzdac, C. (2024): What coins were the Roman soldiers carrying in battle? The numismatic evidence from the military layer in the forum of colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa (Roman Dacia). In: *Coins, Riches, and Lands Paying for Military Manpower in Antiquity and Early Medieval Times* (eds. F.L. Sánchez, M. Bueno, D.M. Chico), Oxford: Oxbow, 57-65, ISBN 9781789259902.
 7. Găzdac, C. (2023): “MARE NOSTRVM!”...Patterns of coin hoarding around Mediterranean in the light of the Coin Hoards of the Roman Empire project (CHRE), in: Asolati, M.: *...Per Mediterraneum. La moneta tra Nord Africa ed Europa Occidentale in età antica e post-antica. Atti del VI Congresso Internazionale di Numismatica e di Storia monetaria, Padova, 27-29 ottobre 2022.* Padova: ESEDRA, 317-330, ISBN 9788860581389.
 8. V. Sava, Fl. Gogâltan, Violent conflicts in the Lower Mureș Valley during the Bronze Age. A Diachronic Approach. In: C. Pankau, H. Baitinger, A. Stobbe (Hrsg.), *Ein Schwabe in der Welt. Festschrift für Rüdiger Krause zu seinem 65. Geburtstag, Bonn 2023*, p. 341-352.
 9. G. Fazecaș, Fl. Gogâltan, Katócz Z., Biharszentjános – Movila Mănăstirii / Klastromdomb bronzkori tellj, în *Martyin E. (Szerk.), Elődök és erődök. Közös hullámhosszon, Békéscsaba, 2024*, p. 23-29.
 10. Elena-Dana Prioteasa, „Medieval Wall Paintings in Transylvanian Orthodox Churches: Signs of Cross-Cultural Interactions,” în ed. Maria Alessia Rossi and Alice Isabella Sullivan, *The Routledge Handbook of Byzantine Visual Culture in the Danube Regions, 1300–1600*, Londra, 2024, p. 184-204, Routledge, ISBN 9780367639549.
 11. Aurel Rustoiu, The magic of the “left”. A fragment of a statuette from the Dacian fortress on the Piatra Craivii in Transylvania (Romania). In: B. Govedarica, I. Vranić, A. Kapuran (eds.), *A Step into the Past Approaches to Identity, Communications and Material Culture in South-Eastern European Archaeology*, Belgrade, 2023, p. 145-150, Institute of Archaeology, ISBN -978-86-6439-096-5.
 12. I. Stanciu, *Cuptoare în interiorul locuințelor – apariție curioasă (?) spre începutul perioadei medievale timpurii (secolele VI–VII). O verificare a situației din regiunea Tisei Superioare.*

In: S. Mustață (ed.), “Cercetarea și valorificarea patrimoniului arheologic medieval. Materialele Conferinței Științifice Internaționale, ediția a doua, 3 noiembrie 2023, Chișinău, Republica Moldova”, Ed. Pontos (Chișinău 2023) [2024], p. 7–46. ISBN 978-9975-72-813-3.

13. I. Stanciu, The Northeastern Periphery of the Carpathian Basin (Upper Tisza Area) Towards the Beginning of the Early Medieval Period. Ovens Inside Dwellings — Local Tradition, (Ethno-) Demographic Change, or Adaptation to Cooling Climate? In: Fl. Mărginean, S. Romat, D. Băcuet-Crișan, K. László, I. Stanciu (eds.), “The Power of Fire in the Middle Ages (7th – 14th Centuries)”, Proceedings of the International Conference “The Power of Fire in the Middle Ages (7th – 14th Centuries)” Székesfehérvár 14th –16th October 2022. Cluj-Napoca – Budapest, 2023 [2024]: Mega/Martin Opitz Kiadó, p. 9–78. ISBN 978-606-020-737-5 / ISBN 978-615-6388-57-5.

Lucrări publicate în volume tip Proceedings publicate în țară

Autor 1/Autor 2/.../Autor x, Titlul studiului, În: Editori, Titlul volumului, loc apariție, an apariție, pagini, editura, ISBN.

1. Fl. Gogâltan, Local and Foreigners - Transylvania in the Third Millennium BC., în The Transformation of Europe in the Third Millennium BC. Part 2. International Conference Budapest, Hungary HUN-REN RCH Institute of Archaeology 24–27 April 2024. Abstracts, Budapest, 2024, p. 40-41.
2. Fl. Gogâltan, A. Demjén, S. Gall, C. Ghemiș, V.-T. Lascu, B.P. Onac, I.-N. Meleg, Cercetări interdisciplinare în peștera Izbul Topliței de Vida (sat Luncașprie, com Dobrești, jud. Bihor, România), în Conferința științifică - Istorie - Arheologie – Muzeologie a Muzeul Național de Istorie a Moldovei (ediția XXXIV), 24-25 octombrie 2024. Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2024, p. 45.

3e. Articole în reviste românești acreditate CNCS A, B sau BDI

Autor 1/Autor 2/.../Autor x, Titlul studiului, Titlul revistei, număr, an apariție, pagini.

1. Vitalie Bârcă, Cazanul de epocă sarmatică de la Avrămeni (jud. Botoșani). Observații pe marginea răspândirii, datării și utilizării cazanelor acestui tip în stepa pontică, Cercetări Istorice (serie nouă), XLII, 2023, p. 105-148.

2. Vitalie Bârcă, Sorin Cociș, Fibulele de tip Almgren grupa VII, Seria I, varianta cu buton la cap și coarda înaltă, de pe teritoriul României (provincia Dacia și lumea barbară), Terra Sebus. *Acta Musei Sabesiensis*, 15, 2023, p. 25-48.
3. S.T. Socaciu, V.A Lăzărescu, S. Cociș, Terracottas from Sutor/*Optatiana*. New Data Concerning the Artefacts Discovered During the Rescue Excavations in 2021-2022, *Ephemeris Napocensis*, XXXIII/2023, p.163-199.
4. Iosif Vasile Ferencz, Andreea Drăgan, Diandra-Natalia Pall-Both, Daniel Spânu, Vasile Palaghie, Răzvan Malanca, Mihai Căstăian, Dorel Micle, Însemnând drumul spre casă. Urme ale unor activități ritual recent cercetate la Ardeu, *Acta Musei Porolissensis*, 45, 2023, pg. 179-204. (BDI ERIHPlus).
5. M. Egri, A. Drăgan, A. Rustoiu, A.C. Căsălean, M. Musteață, G.T. Rustoiu, Settlement and land-use patterns in the surroundings of the Iron Age cemeteries at Sâncrai-Darvas (Alba County). *Apulum* 60, 1, 2023, 157-192.
6. R. Grindean, I. Tanțău, A. Rustoiu, M. Egri, Palynological data from the Iron Age cemeteries at Sâncrai-Darvas (Alba County). *Ephemeris Napocensis* 33, 2023, 103-128.
7. Ciprian Firea, “De piloso fonte sum”: On Dishonorable Backgrounds, Lawsuits, Guilds, and Artisans in Early Renaissance Cluj, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia Artium*, 68, 2023, p. 45-66.
8. V. Sava, I.C. Cireap, Fl. Gogâltan, D. Diaconescu, Al. Hegyi, D. Preda, C. Floca, A.C. Ardelean, A. Sărășan, ArheoPecica project. Preliminary results of the 2022 campaign, în *Ziridava. Studia Arheologica*, 27, 2023, p. 245-282.
9. Sergiu-Traian Socaciu, Vlad-Andrei Lăzărescu, Gropi rituale sau gropi menajere? O reinterpretare a „favissei” templului lui Bel de la Porolissum prin prisma materialului arheologic. *Acta Musei Porolissensis* 45, 2023, p. 237-299.
10. V.-A. Lăzărescu, K. Vago, A newly discovered Roman camp on the western frontier of Dacia at Mișca, Arad County. *Cercetări Arheologice* 31, 2, 2024, p. 455-468.
11. S. Pop, Strana cântăreților pictată de Dimitrie Ispas pentru biserica de lemn din Someșu Rece (jud. Cluj) în *Ars Transsilvaniae*, nr. XXXI-XXXII, an 2021-2022, p. 63-78.
12. Aurel Rustoiu, COMMENTARIA ARCHAEOLOGICA ET HISTORICA (VII). 1. Again about the location of the expedition of Aelius Catus and the displacement of the northern Danubian Getae to the south of the river. 2. The “Bastarnae” and the “Celts” from Transylvania in ca. 200 BC. Comments regarding the “burial” discovered at Iernut (Mureș County), *Ephemeris Napocensis*, 33, 2023, p. 139-162.

13. I. Stanciu, Settlements from the northwestern part of Romania (second half of the 6th century – first half of the 7th century AD). Specific aspects of dwellings. *Mousaios* 26, 2023 [2024], p. 283–311. ISSN: 1582-0688.
14. C. Cosma, Tipuri de cruci relicvar bizantine din bronz cu figuri în relief, descoperite pe teritoriul României, *Crisia*, LII, 2022, 111-142.

3f. Articole în reviste publicate peste hotare (cu precizarea bazei de date internaționale în care este indexată, dacă este cazul)

Autor 1/Autor 2/.../Autor x, Titlul studiului, Titlul revistei, număr, an apariție, pagini. BDI:?

1. S. Mustață, S. Cociș, Recycle, repair and reuse in Roman Napoca: The case of an ‘antiquarian-restorer’ from the site at Victor Deleu Street (Cluj-Napoca, Romania) in, *Proceedings of the XXIst International Congress on Ancient Bronzes* edited by Dávid Bartus, Zsolt Mráv and Melinda Szabó, *Dissertationes Archaeologicae ex Instituto Archaeologico Universitatis de Rolando Eötvös nominatae, Supplementum 4*, Budapest 2024, p. 333-351. (ERIHPLUS, SCOPUSs).
2. C. Cosma, A Parade-Objekt Discovered in the Avar Cemetery from Șpálnaca (Alba County): A Unique Artifact in Avar Archaeology from Transylvania. *Archaeologia Bulgarica*, XXVII, 1 (2023), 73-81.
3. R. Krause, V. Sava, A. Stobbe, M. Gumnior, Fl. Gogâltan, Sântana – Cetatea Veche am Unterlauf des Mureș in Rumänien. Zur Topographie, Umwelt und Geschichte der Befestigungen und ihres zentralen Großkomplexes, în *Eurasia Antiqua*, 24, 2022 (2023), 67-89.

3g. Cărți (cu precizarea: carte publicată peste hotare: **A**; carte publicată la Editura Academiei: **B**; carte publicată la o editură din România cu specificarea gradului de acreditare CNCS: **C**)

Autori, Titlul, loc apariție, an apariție, editura, ISBN.

C. Carte publicată la o editură din România

1. Găzdac, C., Marinescu, G.G., (2024): The curse of hoarding. The Sălcuța hoard. Cluj-Napoca. Mega Publishing House. 128 p. ISBN 9786060207931, CNCS A
2. Iustin Marchiș (coord.), Ana Dumitran, Ciprian Firea, Mihaela-Sanda Salontai, Șerban Turcuș, Mănăstiri și biserici din Transilvania. Secolele XIII-XVIII, vol. III, Design Books, București, 2024. (ISBN: 978-973-0-39472-6) 511 p.

3h. Capitole în cărți de sinteză, dicționare, enciclopedii etc. (cu precizarea: carte publicată peste hotare: **A**; carte publicată la Editura Academiei: **B**; carte publicată la o editură din România cu specificarea gradului de acreditare CNCS: **C**)

Autor 1/Autor 2/.../Autor x, Titlul studiului, În: Autori, Titlul volumului, loc apariție, an apariție, capitol, pagini, editura, ISBN.

A. Carte publicată peste hotare

1. Fl. Mărginean, S. Romat, D. Băcuceș-Crișan, K. László, I. Stanciu (eds.), “The Power of Fire in the Middle Ages (7th – 14th Centuries)”, Proceedings of the International Conference “The Power of Fire in the Middle Ages (7th – 14th Centuries)” Székesfehérvár 14th –16th October 2022. Cluj-Napoca – Budapest, 2023 [2024]: Mega/Martin Opitz Kiadó. ISBN 978-606-020-737-5 / ISBN 978-615-6388-57-5.

3i. Articole în alte categorii de reviste, neacreditate CNCS A sau B.

3j. Alte contribuții

1. Marina Musteață, recenzie la Ion Horațiu Crișan, Florin Medeleț, Ioan Andrițoiu, Cetatea dacică de la Cugir Vol. 1. Arhiva săpăturilor arheologice (1997–1991), Aurel Rustoiu, Adrian Cătălin Căsălean, Andrei-Valentin Georgescu (eds.), Cluj-Napoca, 2020, 403 p., Mega Publishing House, ISBN 978–606-020–173–1. În *Ephemeris Napocensis* nr. 33, 2023, p. 237-238.
2. Marina Musteață, recenzie la Adrian Cătălin Căsălean, Cetatea dacică de la Cugir. Vol. 2. Habitat și teritoriu, Cluj Napoca, 2020, 113 p., Mega Publishing House, ISBN 978–606-020–172–4. *Ephemeris Napocensis* nr. 33, 2023, p. 239-240.
3. Aurel Rustoiu, recenzie la Martin Rill, Răzvan Mateescu (eds.), O (ne)obișnuită așezare. Cercetările arheologice de la Șura Mică – Râșloave. Autori: Ioan Glodariu, Eugen Iaroslavschi, Thomas Nägler, Iuliu Paul, Martin Rill, Liliana Daniela Mateescu-Suciu, Raluca Maria Teodorescu, Claudia Urduzia, Adrian Georgescu, Nica Ciubotaru, Cătălin Cristescu, Diana Bindea, Răzvan Mateescu. Cluj-Napoca, Editura Mega, 178 p. (planșe și figuri în text) + Pl. A-E. ISBN 978-606-020-646-0, *Ephemeris Napocensis*, 33, 2023, p. 241-246.

4. Aurel Rustoiu, In memoriam Mircea Babeș (1941-2023), *Ephemeris Napocensis*, 33, 2023, p. 247-252.
5. S. T. Socaciu: Lavinia Grumeza, Victor Cojocaru, Ștefan Honcu, Lucian Munteanu, *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum. Rumänien Band 2. Kreis Vaslui*, Mega Verlag, Cluj-Napoca, 2022, 255p. ISBN 978-606-020-499-2; în *Journal of Ancient History and Archaeology*, vol 11-2, pp. 182-183.
6. S. T. Socaciu: Lavinia Grumeza, Victor Cojocaru, Cristina I. Tica (eds.), *The Sarmatians and the Others. Nomadic and Sedentary Cultures in Central and Eastern Europe in the First Half of the 1st Millennium AD*, *Pontica et Mediterranea*, XI, Mega Publishing House, Cluj-Napoca, 2024, 502p. ISBN 978-606-020-783-2; în *Journal of Ancient History and Archaeology*, vol 11-2, pp. 184-185.

4. ORGANIZĂRI ȘI PARTICIPĂRI LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE, EXPOZIȚII

4.1. Organizare manifestări științifice, expoziții

1. C. Găzdac, Organizator panel 27, Limeskongress Batumi, 11.09.: Hoarding on the Roman frontiers and...beyond. The interpretation of coin assemblies with and without archaeological contexts: military, civilian, and funerary.
2. M. Egri, A. Rustoiu, A. Drăgan, International Conference “*The Archaeology of Iron Age and Roman Foodways. Interdisciplinary Perspectives*”, 24-26 octombrie, Alba Iulia, Romania.
3. C. Firea, Simpozionul național Artă și Restaurare (Institutul de Arheologie și Istoria Artei în colaborare cu Departamentul de Conservare-Restaurare al Universității de Artă și Design din Cluj-Napoca în cadrul Zilelor Academice Clujene, Ediția XXXVII, 29 noiembrie 2024.
4. Sorin Cociș, Vitalie Bârcă, Simpozionul Național „*Civilizații preistorice și antice pe teritoriul Transilvaniei*”. In Memoriam Hadriani Daicoviciu”. Zilele Academice Clujene, ediția a XXXVII-a, Academia Română, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, 21 noiembrie 2024.
5. I. Stanciu, Organizare comunicarea / conferință personală susținută la Institutul nostru: dr. Frygies Szüccsi (Szent István Király Museum, Székesfehérvár), *Results of the Excavations in Cemeteries of Csákberény (West Hungary) and the Role of the Community Archaeology*, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, 29.02.2024.

4.2. Conferințe internaționale invitate la universități și instituții de cercetare.

1. M. Egri, Advanced tutorial for integrating ArcGIS with Visone. Network Science Workshop, 2-3 octombrie 2024, Vancouver, Canada.
2. C. Găzdac, From the Jungle to Civilization! The Odyssey of Metal Detecting Phenomenon in Romania, University of Warsaw (Poland).
3. C. Găzdac, Site class of coin hoards, Univesrity of Oxford (Great Britain).
4. C. Găzdac, From denarius to antoninianus. The coin debasement in military coin hoards, University of Batumi (Georgia).
5. C. Găzdac, Becoming Roman, Staying Barbarian. Hoards in the Carpathian Basin (2nd vs. 4th/5th Centuries CE), University of Florida (USA).
6. C. Găzdac, Roman coins, non-Roman owner. Hoarding in pre-Roman, Roman, and post-Roman Dacia (Romania), Yale University (USA).
7. C. Găzdac, "What the Romans did for us?" The Roman Public Health System the forefather of the modern public health system, University of Cleveland (USA).
8. V.-A. Lăzărescu, The north-western frontier of Roman Dacia. An updated case study for the sites at Porolissum and Optatiana/Sutor, susținută la ÖAI-HAUSKOLLOQUIUM, Österreichisches Archäologisches Institut (Österreichische Akademie der Wissenschaften), Vienna, 6 noiembrie 2024.
9. V.-A. Lăzărescu, The Frontiers of Roman Dacia and the Formation of a New Province: A Case Study of the Northwestern Limes, susținută la Archaeological Institute of America - AIA Gainesville Society, School of Art and Art History - Classics and Anthropology Departments, 13 noiembrie 2024.

4.3. Conferințe naționale invitate la universități și instituții de cercetare.

1. C. Găzdac, "Pay the troops, forget the rest!" Patterns of hoarding: military vs civilian environment. University of Babes-Bolyai (Cluj-Napoca).

4.4. Participări la manifestări științifice internaționale

1. A. Drăgan, Travelling signs. Eastern La Tène graphic signs on pottery from the Iron Gates as evidence of Late Iron Age mobility. 23rd international conference KELTI / DIE KELTEN / THE CELTS, 14-17 mai, Žilina, Slovacia.
2. A. Drăgan, Carmen Rogobete, Iosif Vasile Ferencz, Agnés Gál, The Role of Architectural Transfer in the Pre-Roman Dacian Landscape of Power. The Case of Hellenistic Towers. 30th EAA Annual Meeting in Rome, Italy, 28-31 august, Roma, Italia.

3. A. Drăgan, Storage strategies in pre-Roman Dacia negotiated between local practices and external architectural sources. International Conference “The Archaeology of Iron Age and Roman Foodways. Interdisciplinary Perspectives”, 24-26 octombrie, Alba Iulia, Romania.
4. A. Rustoiu, R. Grindean, I. Tanțău, M. Egri, A. Drăgan, A. C. Căsălean, G. Balteș, M. Musteață, B. Lăpușan, D. Páll-Both, Food for the dead. The interpretation of pollen remains from some “Scythian” graves at Sâncrai-Darvas from the foodway perspective. International Conference “The Archaeology of Iron Age and Roman Foodways. Interdisciplinary Perspectives”, 24-26 octombrie, Alba Iulia, Romania.
5. M. Egri, A. Rustoiu, The bloody end of Late Iron Age Dacia: the case of the so-called Vinerea “hoard”. The 23rd International Conference Keltové / Die Kelten / The Celts, 14-17 mai 2024, Žilina, Slovacia.
6. L. Papac, M. Egri, A. Mötsch, T. C. Lamnidis, Sz. S. Gál, A. Rustoiu, S. Schiffels, Contrasting genetic impacts of eastern migrants on Early Iron Age communities in Hungary and Transylvania. The 30th EAA Annual Meeting, 28-31 august 2024, Roma, Italia.
7. M. Egri, Landscape transformations in Iron Age Transylvania: an overview of the impact factors. The 4th IRN NEMESIS Workshop “Iron Age Environment and Landscapes”, 13-14 septembrie 2024, Brno, Cehia.
8. M. Egri, Networks of power and authority in the lower Danube basin during the 1st century AD. The International Conference “Connected Past: Religious Networks in Antiquity”, 3-6 octombrie 2024, Vancouver, Canada.
9. M. Egri, I. V. Ferencz, A. Rustoiu, Travelling art or travelling craftsmanship? The case of the fragmentary Hellenistic bronzes from pre-Roman Dacia. The 22nd International Congress on Ancient Bronzes, 14-19 octombrie, Atena, Grecia.
10. M. Egri, Comparative Late Iron Age consumption patterns in the eastern Carpathian Basin. Case-study: the drinking-related vessels. International Conference “The Archaeology of Iron Age and Roman Foodways. Interdisciplinary Perspectives”, 24-26 octombrie, Alba Iulia, Romania.
11. Ciprian Firea, Andreanum și premisele patronajului artistic al preoților sașilor transilvăneni în evul mediu: câteva considerații, în ANDREANUM 800 – Conferință științifică internațională (organizatori: Departamentul de Istorie în limba maghiară al Facultății de Istorie și Filosofie, UBB și Institutul de cercetare ”Jakó Zsigmond” al Asociației Muzeului Ardelean), 12 decembrie 2024.

12. Ciprian Firea, A political alliance in 16th-century Sibiu and its visual expressions, în International Symposium "Brukenthal. Ars et Historia", 2nd Edition, Muzeul Național Brukenthal Sibiu 21 Noiembrie 2024.
13. Ciprian Firea, Donors from the Sanctuary: Parish Priests of Transylvanian Saxons as Patrons of the Arts (ca. 1250-1550) în Transylvanian Book Festival 4th Edition, Richiș, 12-15 Septembrie 2024.
14. Ciprian Firea: Towards a Central Periphery: Dürer's Reception in Transylvania, prelegere susținută în cadrul CHAR (Centre d'Histoire de l'Art de la Renaissance) Université Paris 1 Sorbonne, Institut National d'Histoire de L'Art, Paris, 15 ianuarie 2024.
15. Ciprian Firea: From "feuilles volantes" to altarpieces: Renaissance prints and their uses in the oeuvre of Simon Pictor from Sibiu/Hermannstadt (ca. 1515-1530), în 'XXIII Symposium for the Study of Underdrawing and Technology in Painting Cross-Media Perspectives. Technical Studies of Art on Panel, Paper and Parchment (1400-1600), organizat de KU Leuven, Illuminare, Bibliothèque Royale Bruxelles, Leuven & Brussels, 11 - 13 January 2024.
16. C. Găzdac, In and Out! Patterns of Hoarding in Pre-, During- and Post-Roman Dacia and the Lower Danube Region, University of Lille (France).
17. C. Găzdac, The Roman Imperial Coin Hoard Arcalia (Bistrița-Năsăud County, Romania), Museum of History and Archaeology Constanța (Romania).
18. C. Găzdac, New cases and solutions in protecting Cultural Heritage, University of Dortmund (Germany).
19. C. Găzdac, Short reign – long legacy. The coins of Regalianus and Dryantilla, University Macquarie, Sydney (Australia).
20. C. Găzdac, Intergenerational experience of managing cultural heritage sites, Institute of Archaeology, Belgrade (Serbia).
21. Fl. Gogâltan, Local and Foreigners - Transylvania in the Third Millennium BC., la Sesiunea The Transformation of Europe in the Third Millennium BC. Part 2. International Conference Budapest, Hungary HUN-REN RCH Institute of Archaeology, Budapesta, 24-27 aprilie 2024.
22. G. Fazecaș, Fl. Gogâltan, Katócz Z., Biharszentjános – Movila Mănăstirii / Klastromdomb bronzkori tellj, la Sesiunea A csabai kastély kutatása. Elődök és erődök – közös hullámhosszon, Békéscsaba, 27-28 mai, 2024.
23. A. Demjén, Fl. Gogâltan, S. Gall, C. Ghemiș, V.-T. Lascu, B.P. Onac, I.-N. Meleg, Human remains in now-extreme cave settings: exploring ancient funerary practices, la Sesiunea

Frontiers unbound: exploring extreme environments. 1st International Conference of the Emil G. Racoviță Institute for the Study of Life in Extreme Conditions at Babeș-Bolyai University, Cluj Napoca, 12-14 septembrie, 2024.

24. Fl. Gogâltan, A. Demjén, S. Gall, C. Ghemiș, V.-T. Lascu, B.P. Onac, I.-N. Meleg, Cercetări interdisciplinare în peștera Izbucl Topliței de Vida (sat Luncașprie, com Dobrești, jud. Bihor, România), la Conferința științifică - Istorie - Arheologie – Muzeologie a Muzeul Național de Istorie a Moldovei (ediția XXXIV), Chișinău, 24-25 octombrie 2024.
25. Aurel Rustoiu, Adrian C. Căsălean, Marina Musteață, The earliest fortresses and the rise of Dacian power. La Tène D1 in south-western Transylvania. The 23rd International Conference KELTOVÉ / DIE KELTEN / THE CELTS 2024, Zilina, Slovakia, 14-17 mai 2024.
26. Marina Musteață, Pottery offerings in Roman funerary contexts at Apulum-Dealul Furcilor cemetery. International Conference “The Archaeology of Iron Age and Roman Foodways. Interdisciplinary Perspectives”, 24-26 octombrie, Alba Iulia, Romania.
27. Aurel Rustoiu, Mobilitatea războinicilor-cavaleri și a ideologiei marțiale în timp și spațiu în zona nord-balcanică în sec. V-I a. Chr. Confrontation and violence in prehistoric and ancient archaeology in the Tisza-Dniestr area. Saharna, Republica Moldova, 25-28 iulie 2024.
28. Aurel Rustoiu, Markers of cross-regional cultural connections in the context of Late Iron Age human mobility: Kronenhalsringe from the east of the Carpathians. Regionale und überregionale Kontakte in Mittel- und Südosteuropa während der vorrömischen Eisenzeit. Butuceni, R. Moldova, 23-25.08.2024.
29. Aurel Rustoiu, Invisible dead – visible rituals. Analyzing the funerary rites and rituals in Late Iron Age Transylvania (Romania). Session: #182: Invisible or Hard to See: Non-burial Treatment of the Dead in the Archaeological Record. 30th Annual Meeting in Rome, 28-31 August 2024.
30. A. Rustoiu, Dining with the dead. Foodways related to the funerary rituals in Late Iron Age Transylvania. International Conference “The Archaeology of Iron Age and Roman Foodways. Interdisciplinary Perspectives”, 24-26 octombrie, Alba Iulia, Romania.

4.5. Participări la manifestări științifice interne

1. Vitalie Bârcă, Fibulele barbare de tip Almgren 80, varianta „Vojtenki” de pe teritoriul României, Sesiunea de comunicări științifice „Multiculturalitate și patrimoniu istoric în Transilvania”, ediția a XVI-a, Muzeul Municipal „Ioan Raica Sebeș”, Sebeș, 27 septembrie 2024.
2. Lavinia Grumeza, Vitalie Bârcă, 14.000 de mărgelile în necropola sarmatică de la Timișoara-Hladik 1: tipologie și mod de purtare, Conferința Națională a Institutului de Arheologie din Iași, „Cercetarea arheologică românească între performanță și austeritate”, Ediția a XIV-a. Zilele Academice Iașene, ediția a XXXIX-a, Institutului de Arheologie din Iași, Iași, 23-26 octombrie 2024.
3. Cristinel Plantos, Vitalie Bârcă, Contribuții la cunoașterea arhitecturii militare a orașului medieval Mediaș în lumina cercetărilor recente, Conferința Națională a Institutului de Arheologie din Iași, „Cercetarea arheologică românească între performanță și austeritate”, Ediția a XIV-a. Zilele Academice Iașene, ediția a XXXIX-a, Institutului de Arheologie din Iași, Iași, 23-26 octombrie 2024.
4. Vitalie Bârcă, Spadele scurte cu tăieturi sub mâner pe o parte și pe alta a lamei. Observații pe marginea originii, răspândirii și datării acestora, Simpozionul Național „Civilizații preistorice și antice pe teritoriul Transilvaniei. In Memoriam Hadriani Daicoviciu”. Zilele Academice Clujene, ediția a XXXVII-a, Academia Română, Institutul de Arheologie și Istoria Artei din Cluj-Napoca, Cluj-Napoca, 21 noiembrie 2024.
5. Vitalie Bârcă, Sorin Cociș, Fibule puternic profilate barbare de tip Almgren 80, varianta „Vojtenki” din Europa Centrală și de Est. Observații pe marginea originii, răspândirii și datării acestora, Simpozionul Național „Civilizații preistorice și antice pe teritoriul Transilvaniei”. In Memoriam Hadriani Daicoviciu”. Zilele Academice Clujene, ediția a XXXVII-a, Academia Română, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, 21 noiembrie 2024.
6. S. Cociș, S. Lăzărescu, Vl.-A S.Socaciu, 2023, - Poarta de nord a castrului de la Sutor (jud. Sălaj), la Sesiunea de Comunicări Științifice „Noi cercetări pe limes-ul nord-estic al provinciei romane Dacia” - Bistrița 15-16 decembrie.
7. Vl.-A, Lăzărescu, S. Cociș, S, S. T.Socaciu 2024. Cercetările recente din zona porții de nord (porta principalis sinistra) a castrului auxiliar de la Sutor (Optatiana) „Metodă, teorie și practică în arheologia contemporană. ”Sesiunea anuală a Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”, organizată în colaborare cu Biblioteca Academiei Române - Cabinetul Numismatic și Muzeul Municipiului București-28 martie.

8. V. Rusu-Bolindeț, S. Cociș, 2024, Terra sigillata de import în orașul roman Napoca și în teritoriul său: noi date furnizate de săpăturile arheologice 2024, „Metodă, teorie și practică în arheologia contemporană” Sesiunea anuală a Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”, organizată în colaborare cu Biblioteca Academiei Române - Cabinetul Numismatic și Muzeul Municipiului București-28 martie.
9. S. Cociș, C. H. Oprean, Vl.-A Lăzărescu, S. Socaciu S., 2024. Cercetările arheologice de la Sutor Campania 2023, Sesiunea națională de rapoarte arheologice, Ediția LVIII, Tg-Mureș, 29-31 Mai.
10. V.A. Lăzărescu, S. Cociș, C. Oprean, 2024 Situl de epoca romană de la Optatiana/Sutor. O re-evaluare pornind de la noile cercetări la Sesiunea de comunicări Ploiești, 4-6 septembrie.
11. S. Cociș, I. Dumitrescu (Muzeul Județean Argeș), V.A.Lăzărescu S. Socaciu, 2024 Atelierul de fibule de la Slătioara, jud. Olt., Conferința Națională a Institutului de Arheologie din Iași / Academia Română-Filiala Iași Ediția a XIV-a (organizată în cadrul „Zilelor Academice Ieșene”, ediția a XXXIX-a) Cercetarea arheologică românească între performanță și austeritate 23-26 octombrie.
12. Viorica Rusu -Bolindeț (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), S Cociș (Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca), Corneliu Gaiu (Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud), Vlad-Andrei Lăzărescu (Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca) Repararea și reutilizarea ceramicii terra sigillata din siturile din Dacia Porolissensis: câteva studii de caz. ZILELE ACADEMICE CLUJENE Ediția a XXXVII-a Institutul de Arheologie și Istoria Artei al Academiei Române - Filiala Cluj-Napoca SIMPOZIONUL NAȚIONAL Civilizații preistorice și antice pe teritoriul Transilvaniei. In Memoriam Hadriani Daicoviciu.
13. S.Socaciu, V. A. Lăzărescu, S. Cociș (Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca), Katalin Vago (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), “BASILICA PRINCIPIORUM” de la Sutor. ZILELE ACADEMICE CLUJENE Ediția a XXXVII-a Institutul de Arheologie și Istoria Artei al Academiei Române - Filiala Cluj-Napoca SIMPOZIONUL NAȚIONAL Civilizații preistorice și antice pe teritoriul Transilvaniei. In Memoriam Hadriani Daicoviciu.
14. Călin Cosma, Modă, statut social sau atribut etnic ? . Inele de degete din secolele VII-VIII descoperite în Transilvania. Sesiunea științifică. „Unitate, continuitate și independență în istoria poporului român. 106 ani de la Marea Unire (1918 – 2024)”, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, 21-22 Noiembrie 2024.

15. M. Egri, M. M. McCarty, A. Rustoiu, A. Drăgan, A. C. Căsălean, G. El Susi, B. Ciută, R. Grindean, Villa rustica de la Oarda-Bulza (jud. Alba) – cercetări interdisciplinare. Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, 29-31 mai 2024, Târgu Mureș.
16. M. Egri, B. Lăpușan, A. Rustoiu, Echipamentul militar roman de la Vinerea-Pochia (jud. Alba). Observații preliminare. Sesiunea Științifică anuală dedicată zilei naționale a României „Unitate, continuitate și independență în istoria poporului român”, 21-22 noiembrie 2024, Alba Iulia.
17. Ciprian Firea, „Ierusalimul Ceresc” de la Richiș: noi perspective asupra picturii goticului târziu din Transilvania, în Sesiunea de comunicări științifice „Date noi în cercetarea artei medievale și premoderne din România”, organizată de Muzeul Național de Artă București și Institutul de Istoria Artei “G. Oprescu” al Academiei Române, Ediția a XX-a, Muzeul Național de Artă, București, 26-27 septembrie 2024.
18. Ciprian Firea, Icoane moldovenești din secolele XV-XVI păstrate în Transilvania: cercetări recente, în Congresul Național al Istoricilor Români, Ediția a IV-a, Chișinău-Suceava, 27-31 august 2024 (Organizatori: Ministerul Educației din România, Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova, Academia Română, Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova, Institutul Cultural Român, Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava).
19. Ciprian Firea, Petrus Episcopus Moldaviensis (1476-1484). Fărâme ale unei biografii, în Simpozionul Național Bucovina-File de istorie, ediția XXIX, organizată de Muzeul Național al Bucovinei, Suceava, 6-7 noiembrie 2024.
20. C. Găzdac, Tezaurul de la Sălcuța, jud. Bistrița-Năsăud, Timisoara, Universitate: Blestemul tezurizării.
21. C. Găzdac, Cadrul istoric al tezaurului de la Sălcuța, Bistrița, Muzeu.
22. Á. Alföldy-Găzdac, C. Găzdac, Insemne de prestigiu, sau atelier de bijutier? Medalioanele din tezaurul de la Șimleul Silvaniei, Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie și Istoria Artei.
23. C. Găzdac, The Peștiș hoard and its importance for pre-Roman Dacia and the Roman world, Oradea, Museum.
24. C. Găzdac, The hoard Peștiș II – Oșoi. A preliminary study, Oradea, Museum.
25. C. Găzdac, The hoard from Arcalia, Cluj-Napoca, Institute of Archaeology.
26. C. Găzdac, The coin...a friend or an enemy for archaeologist! The numismatic evidence in a military context – the forum from Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Alba Iulia, National Museum of Union.

27. Florin Gogâltan, Andrei Stăvilă, Alexandru Hegyi, Cristian Floca, Tell-ul epocii bronzului de la Foeni-Gomila Lupului I, jud. Timiș. Cercetări vechi și noi, la Conferința Memorie istorică, memorie literară: provocări și perspective, Timișoara, 8 noiembrie 2024.
28. Vlad-Andrei Lăzărescu, Sorin Cociș, Noi date referitoare la etapa de final a castrelor romane din Dacia. Un studiu de caz pentru situl de la Sutor / Optatiana la Sesiunea de comunicări științifice „Milenii teaurizate. Creație și spiritualitate” ediția a XXII-a, 9-11 mai 2024.
29. Vlad Andrei Lăzărescu, Vágó Katalin, „A fi sau a nu fi – iată-ntrebarea”... Un nou castru traianic pe frontiera vestică a Daciei romane? la Conferința Națională a Institutului de Arheologie din Iași / Academia Română-Filiala Iași Ediția a XIV-a: Cercetarea arheologică românească între performanță și austeritate, Iași 23-26 octombrie 2023.
30. Vlad Andrei Lăzărescu, Inelul cu monogramă de la Brateiu în contextul politicii regionale a Regatului ostrogotic la Simpozionul de Arheologie: Elite și societate în secolele IV-VI p. Chr. în Transilvania, Academia Română-Filiala Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca 14 noiembrie 2024.
31. Saveta Pop, Pictura veche a bisericii „Pogorârea Sfântului Duh” din Micești: restaurare eșuată sau repictare consimțită? în cadrul, Zilele Academice Clujene, Ediția 2024, Simpozionul Artă și Restaurare.
32. Elena-Dana Prioteasa, „Dincolo de lut”, Masă rotundă cu ocazia vernisajului expoziției „Înviere” a pictorului Dacian Andoni, 25 mai 2024 -25 noiembrie 2024, Centrul Cultural „Mitropolit Iacob Putneanul”, sala „Dan Hăulică”, Mănăstirea Putna.
33. I. Stanciu, ‘Problema gepizilor timpurii’. O examinare a datelor arheologice cunoscute din aria Tisei Superioare. Simpozionul “Elite și societate în secolele IV–VI p. Ch. în Transilvania” (organizator Coriolan Horațiu Oprean), Zilele Academice Clujene, ediția a XXXVII-a, Academia Română – Filiala Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, 14 nov. 2024.
34. I. Stanciu, ‘Barbaricum’-ul din aria Tisei Superioare – Transformări demografice și culturale petrecute spre începutul perioadei romane imperiale (secolele I–II p. Chr.). Simpozionul Național “ Civilizații preistorice și antice pe teritoriul Transilvaniei. In Memoriam Hadriani Daicoviciu”, Zilele Academice Clujene, ediția a XXXVII-a, Academia Română – Filiala Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca 21 nov. 2024.

35. Acad. Marius Porumb, comunicare: Răzvan Theodorescu - un savant pentru eternitate. 20 februarie 2024, București, Academia Română, Simpozion comemorare Răzvan Theodorescu, în Aula Academiei Române.
36. Acad. Marius Porumb, comunicare în Deschiderea Conferinței: Revistele Institutului de Istoria Artei la ceas aniversar, 20 iunie 2024, Institutul de Istoria Artei G. Oprescu, București, Aula Academiei Române, Conferința Națională: Două reviste academice, două aniversări istorice.
37. Acad. Marius Porumb, 9 octombrie 2024, Aula Academiei Române: acad. Marius Porumb, Discurs de Recepție: Artă și Istorie, Patrimoniul Cultural artistic și Istoria românilor cu răspunsul acad Ioan Aurel Pop, Președintele Academiei Române.
38. Acad. Marius Porumb, 7 noiembrie 2024 Simpozion Muzeul Etnografic și de Artă populară, Baia Mare, Comunicare în plen: Artă și Istorie.

5. PARTICIPĂRI LA PROIECTE INTERNAȚIONALE SAU NAȚIONALE VIZÂND CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ SAU CONSERVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL NAȚIONAL

1. **. Cosma**, colaborare în cadrul proiectului coordonat de Szenthe Gergely (Nemzeti Múzeum), Production, redistribution and society in the early medieval Middle Danube Basin. Tracing the local in the emerging European world system (7th–11th centuries AD).
2. **M. Egri**, **M. M. McCarty**, **A. Rustoiu** (co-directori), Apulum Roman Villa Project, finanțat de SSHRC Canada. Membri IAIAC implicați în proiect: **A. Drăgan**, **M. Musteață**.
3. **A. Rustoiu**, Connectivity in the Iron Age in the Carpathian Basin, membru în colectiv; finanțat prin programul de cooperare științifică încheiat între Academia Română și Academia Slovacă de Științe. Membri IAIAC implicați în proiect: **M. Egri**, **A. Drăgan**, **M. Musteață**.
4. **C. Firea**, responsabil din partea română a proiectului Arts and Power in Contact Areas (Orthodoxy and Islam and Orthodoxy and Catholicism). Glorification of Power versus Contestation of Power, cuprins în cadrul Acordului de Cooperare științifică dintre Academia Română și Academia Bulgară de Științe. (Instituții partenere: Academia Română, Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca, Institutul de Istorie "Nicolae Iorga" București; Academia Bulgară de Științe: Institutul de Istorie din Sofia, Institutul Limbii Bulgare, Sofia, Institutul de Istoria Artei, Sofia, Centrul de Cercetări Cyrillo-Methodian, Sofia) III (2023-2025).

5. **C. Găzdac**, The Coin Hoards of the Roman Empire, Universitatea Oxford (director Prof. Ch. Howgego).
6. **Fl. Gogîltan**, membru în proiectul internațional Living together or apart? Unravelling the development, internal organization and social structure of a complex Bronze Age tell settlement at Toboliu, western Romania. Grant Deutsche Forschungsgemeinschaft. Universitatea din Köln (Germania). Perioada 2023-2027.
7. **I. Stanciu**, Șantierul arheologic Jucu de Sus–TETAROM III, colaborare cu ‘Transylvania Bioarchaeology’ (TBA), coordonată de dr. Kori-Lea Filipek (Universitatea din Durham) și Dr. Katie Tucker (Universitatea Winchester).
8. **Fl. Gogîltan**, Șantierul arheologic Sântana – Cetatea Veche. Protocol de colaborare științifică cu Complexul Muzeal Arad în vederea realizării de cercetări sistematice de teren.
9. **Fl. Gogîltan**, Șantierul arheologic Sântion – Dealul Mânăstirii. Protocol de colaborare științifică cu Muzeul Țării Crișurilor Oradea în vederea realizării de cercetări sistematice de teren.
10. **S. Pop**, colaborare cu Muzeul Etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca în vederea cercetării și valorificării stranei pictate pentru cântăreți provenită de la biserica de lemn din Someșu Rece (jud. Cluj) și expusă în biserica de lemn din Petrindu (jud. Sălaj) aflată în Parcul Etnografic Național “Romulus Vuia” din Cluj-Napoca.
11. **S. Cociș**, Castrul roman de la Sutor. Protocol de colaborare științifică cu Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău în vederea realizării de cercetări sistematice de teren. Membri IAIAC implicați în proiect: **C. H. Oprean, V.-A. Lăzărescu, S.-T. Socaciu**.
12. **C. H. Oprean**, Castrul roman de la Porolissum. Protocol de colaborare științifică cu Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău în vederea realizării de cercetări sistematice de teren. Membri IAIAC implicați în proiect: **V.-A. Lăzărescu, S. Cociș, S.-T. Socaciu**.
13. **A. Rustoiu**, Cetatea dacică de la Căpâlna. . Protocol de colaborare științifică cu Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău în vederea realizării de cercetări sistematice de teren. Membri IAIAC implicați în proiect: **M. Egri, A. Drăgan, M. Musteață**.

6. GRANTURI

6a. Internaționale

6b. Naționale

7. RAPOARTE, DOCUMENTE, ALTE STUDII ÎNTOCMITE LA CEREREA AUTORITĂȚILOR

1. Cercetări arheologice sistematice însoțite de rapoarte de specialitate - 13
2. Cercetări arheologice preventive, diagnostice arheologice intruzive sau supravegheri arheologice însoțite de rapoarte tehnice destinate autorităților de stat și/sau beneficiarilor privată - 12
3. Zeci de evaluări ale unor teze de abilitare, doctorat, concursuri pentru ocuparea unor posturi de CS I și CS II în cadrul CNATDCU, comisia nr. 31: Istorie, și Studii culturale.

Dintre acestea menționăm:

Dr. Habil. Florin Gogâltan, membru în CNATDCU, comisia nr. 31: Istorie, și Studii culturale.

Dr. Habil. Aurel Rustoiu, membru Comisia Națională de Arheologie.

Dr. Habil. Sorin Cociș, membru Comisia Națională a Monumentelor Istorice.

Acad. Marius Porumb, președinte Comisia de Heraldică a Județului Cluj și membru în conducerea Secției de Arte, Arhitectură, Audiovizual a Academiei Române.

Raport de supraveghere arheologică Alba Iulia, jud. Alba, responsabil șantier: Vitalie Bârcă (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: S. Cociș, V.-A. Lăzărescu, S. Socaciu (IAIA Cluj-Napoca), supraveghere arheologică, contract nr. 4214/29.11.2023.

Raport de cercetare arheologică preventivă Săndulești, jud. Cluj, responsabil șantier: F. Gogâltan (IAIA Cluj-Napoca), colectiv: S. Cociș, V.-A. Lăzărescu, S. Socaciu (IAIA Cluj-Napoca), cercetare arheologică preventivă, contract nr. 2108/25.06.2024.

8. PREMII NAȚIONALE SAU INTERNAȚIONALE

9. STAGII DE DOCUMENTARE; BURSE DE CERCETARE INTERNAȚIONALE SAU NAȚIONALE

1. **C. Găzdac**: Oxford University (10 iulie – 7 august 2024) și Bursă Fulbright la University of Florida (Octombrie 2024 – Ianuarie 2025)
2. **V.-A. Lăzărescu**: Österreichisches Archäologisches Institut, Vienna (1-30 noiembrie 2024).

10. ACTIVITATE DIDACTICĂ

1. **S. Cociș**, profesor asociat, la Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București, Centrul Pitești (Cursuri 2024: *Viața cotidiană în Imperiul Roman, Antichitatea greco-romană: Instituții și statalitate, Metode și tehnici de investigare a patrimoniului, Bazele civilizației. Tehnologia și începuturile istoriei la Dunărea de Jos*).
2. **C. Firea**, profesor asociat la Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Cursuri 2024: *Pictura medievală din Transilvania: artă, iconografie, patronaj, Istoria artei universale: Renașterea și Manierismul*) și Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca (Cursuri 2024: *Iconografia artei creștine*).
3. **C. Găzdac**, profesor la Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Cursuri 2024: *Sisteme de securitate în istoria lumii, Security systems in world history, Securitatea patrimoniului și a documentelor, Numismatică și societate antică, Warfare and violent conflicts in world history*).
4. **F. Gogîltan**, profesor asociat la Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Cursuri 2024: *Epoca bronzului în Europa, Arheologie homerică*) și Univesitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Filologie, Istorie și Teologie (Cursuri 2024: *Economia comunităților preistorice*).
5. **V.-A. Lăzărescu**, profesor asociat, la Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București, Centrul Pitești (Cursuri 2024: *Civilizația romană în Dacia, Istorie veche universală*).
6. **A. Rustoiu**, profesor asociat la Univesitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Filologie, Istorie și Teologie.

– **Coordonare doctorate.**

1. **S. Cociș**, Școala Doctorală a Academiei Române – SCOSAAR.
2. **C. Cosma**, Școala Doctorală a Academiei Române – SCOSAAR.
3. **M. Egri**, Școala Doctorală a Academiei Române – SCOSAAR.
4. **C. Găzdac**, Școala Doctorală „Relații Internaționale și Securitate Europeană”, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca.
5. **F. Gogîltan**, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca.
6. **A. Rustoiu**, Școala Doctorală a Academiei Române – SCOSAAR.

11. ALTE ACTIVITĂȚI

11.1. Membrii în comitete de redacție ale unor reviste de specialitate.

Vitalie Bârcă

- Editor al revistei Journal of Ancient History and Archaeology <http://www.jaha.org.ro> Academia Română, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca (revistă indexată Google Scholar, DOAJ, CEEOL, ERIH Plus, SCOPUS, Web of Science).
- Membru în comitetul științific al revistei Ziridava. Studia Archaeologica. Complexul Muzeal Arad <http://www.z-studarch.ro/>(revistă indexată ERIH Plus, CEEOL, CNCS B).
- Membru în colegiul de redacție al revistei Археологія і давня історія України/ Archaeology and Early History of Ukraine. Інститут археології Національної академії наук України / Institute of Archeology of the National Academy of Sciences of Ukraine <https://adiu.com.ua/index.php/journal>(revistă indexată Google Scholar, Index Copernicus, UlrichsWeb, ResearchBib).
- Membru al Institutului de Pre și protoistorie din cadrul Catedrei de Istorie Veche și Arheologie al Universității Babeș-Bolyai.
- Membru al Institutului de Arheologie Aplicată, din cadrul Universității ”Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.
- Membru a Asociației de Studii pentru Arheologie Funerara.
- Membru al Centrului de Studii Militare Romane, București.
- Membru al Centrului de Studii Romane al Universității Babeș-Bolyai.

Sorin Cociș

- membru în colegiul de redacție al revistei Ephemericis Napocensis.
- membru în colegiul de redacție al revistei Ziridava.,
- președinte Comisia Zonală a Monumentelor Istorice nr. 3.
- membru Comisia Națională a Monumentelor Istorice
- membru în Commission of Preventive Archaeology , International Union for Prehistoric and Protohistoric Sciences (IUPPS),coordonată prin Consiliul Internațional pentru Filozofie și Studii Umaniste UNESCO.

C. Firea

- Membru al Secțiunii de Evidență a Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice
- Secretar de redacție al revistei Ars Transsilvaniae (ISSN 1220 – 2789)
- Membru în Comitetul științific al revistei *Marisia* (ISSN 2668–7232)

Cristian Găzdac

- Expert MCC
- Membru în consiliul științific al sitului arheologic Sarmizegetusa Regia
- Editor: Coins from Roman Sites and Collections of Roman Coins from Romania; Journal of Ancient History and Archaeology

- Membru comitete editoriale: Numizmatikai Kozlony, Arhiva Someșană.

F. Gogâltan

- Membru în comitetele editoriale ale revistelor Terra Sebus, Ziridava. Studia Archaeologica, Crisia, Studii și Comunicări Satu Mare, Cercetări Arheologice, Studia Praehistorica.

I. Stanciu

A) Comitete editoriale:

- „Ephemeris Napocensis”
- Membru în grupul editorial al seriei “Orbis Mediaevalis”.

B) Referent științific:

- „In Terra Slavorum” (Kiev, Institutul de Arheologie al Academiei Ucrainene de Științe).
- „Ziridava. Studia Archaeologica” (Complexul Muzeal Arad).
- „Acta Musei Porolissensis. Arheologie–Restaurare–Conservare” (Muzeul Județean de Istorie și Arheologie, Zalău).
- „Marmatia. Arheologie–Istorie” (Muzeul Județean Maramureș, Baia Mare).
- „Satu Mare. Studii și Comunicări. Seria Arheologie” (Muzeul Județean Satu Mare).
- „Crisia” (Muzeul Țării Crișurilor Oradea).

Vlad Lăzărescu

- Membru în redacția Ephemeris Napocensis și Journal of Ancient History and Archaeology
- Membru în *International Society for Archaeological Prospection*.
- Reviewer pentru revista *Journal of Computer Applications & Quantitative Methods in Archaeology*.

Coriolan Opreanu

- editor Ephemeris Napocensis
- membru în comitetul științific Acta Musei Porolissensis
- membru în comitetul științific Acta Musei Napocensis
- coordonator serie monografii Bibliotheca Ephemeris Napocensis
- coordonator serie monografii Corpus Limitis Imperii Romani
- membru în Comisia Națională Limes a Ministerului Culturii
- membru din partea României în board-ul internațional al proiectului european ”Corpus Limitis Imperii Romani” al Uniunii Academice Internaționale (Bruxelles)

Aurel Rustoiu- Membru în Editorial Bord of Monographiae Instituti Archaeologici Zagreb.

- Membru în colegiul de redacție al revistei Orpheus: Journal of Indo-European and Thracian studies. Sofia.

- Membru în colegiul de redacție al revistei *Thraco-Dacica*. Editura Academiei. ISSN 0259-1081.
- Membru în colegiul de redacție al revistei *Ephemeris Napocensis*.
- Co-editor al seriei *Interferențe etnice și culturale în Transilvania în milenii I a.Chr. – I p.Chr.* Editura Mega.
- Membru în colegiul de redacție al revistei *Analele Banatului*.
- Membru în consiliul științific al Muzeului Național al Banatului Timișoara.

Andreea Drăgan

- Realizarea paginii web a revistei Institutului, *Ephemeris Napocensis*, și întreținerea site-ului oficial al Institutului
- Membru al colegiului de redacție al revistelor *Ephemeris Napocensis* și *JAHA*.

Mariana Egri

- Programul EOSC Future User Group finanțat prin Programul EU Horizon Europe 2021-2023 – consultant științific.
- Membru în International Advisory Board, Institute of Archaeology Zagreb, Croatia
- Evaluare granturi de cercetare competiția 2023 – Agenția Croată pentru Granturi de Cercetare (HRZZ)

11.2. Citări ale lucrărilor redactate de membrii institutului în anul 2020 (stadiul 24 decembrie 2022).

1. Coriolan Oprean – 23 (Total: 449), H-index: 11
2. Florin Gogîltan – 83 (Total: 790), H-index: 15
3. Habil. Sorin Cociș – 61 (Total: 640), H-index: 11
4. Ioan Stanciu – 5 (Total: 365), H-index: 9
5. Aurel Rustoiu – 75 (Total: 1448), H-index: 19
6. Călin Cosma – 14 (Total: 245), H-index: 8
7. Cristian Găzdac – 36 (Total: 502), H-index: 13
8. Vitalie Bârcă – 50 (Total: 708), H-index: 13
9. Mariana Egri – 57 (Total: 413), H-index: 13
10. Vlad Lăzărescu – 14 (Total: 221), H-index: 7
11. Andreea Drăgan – 6 (Total: 42), H-index: 4
12. Sergiu Socaciu – 0 (Total: 0), H-index: 0
13. Marina Musteață – 0 (Total: 0), H-index: 0
14. Ciprian Firea – 9 (Total: 49), H-index: 3

15. Marius Porumb – 0 (Total: 0), H-index: 0
16. Dana Prioteasa – 1 (Total: 14), H-index: 2
17. Saveta Pop – 0 (Total: 10), H-index: 2

11. Rezultate notabile din activitatea Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca

Din perspectiva cercetărilor arheologice de teren, menționează implicarea IAIA Cluj-Napoca în săpăturile de la Oarda – *Bulza* partea a unei cooperări internaționale cu British Columbia University, șantierul arheologic Porolissum a fost înscris în lista Patrimoniului Mondial UNESCO, în vreme ce săpăturile sistematice de la Sutor au continuat în zona castrului roman. Cercetările arheologice preventive de la Săndulești, jud. Cluj au contribuit pe lângă rezultatele științifice deosebite cu o sumă considerabilă de bani (119.187 RON) la bugetul de investiții al IAIA Cluj-Napoca, ceea ce a permis înnoirea infrastructurii de cercetare prin achiziția unui dGPS de ultimă generație.

Prestigiul științific al IAIA Cluj-Napoca a crescut și acest an prin editarea unei reviste indexată ISI (*Journal of Ancient History and Archaeology*) și două reviste CNCS B aflate în același timp indexate și în baze de date internaționale (*Ephemeris Napocensis* și *Ars Transsilvaniae*)

Cluj-Napoca

22 ianuarie 2025

DIRECTOR

Dr. Habil. Coriolan H. Oprean

Întocmit,

Dr. Vlad-Andrei Lăzărescu

Secretar al Consiliului Științific

